

Република Србија
Основна школа „12. децембар“ Сјеница

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ

За први разред основног образовања и васпитања за школску
2024/25. годину

Наставни план и програм објављен у Службеном гласнику РС „Просветни гласник“ бр.
7/2022-1, 88/17, 27/18-др.закон, 10/19 и 6/20

АКТИВ УЧИТЕЉА ПРВОГ РАЗРЕДА:

1. Адела Баждар, проф. разредне наставе у матичној школи
2. Марија Живаљевић, наст. разредне наставе у матичној школи
3. Алма Авдовић, проф. разредне наставе у матичној школи
4. Раза Јукић, проф. разредне наставе у матичној школи
5. Алма Каришик, проф. разредне наставе у матичној школи

Основна школа „12.децембар“ Сјеница

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА I РАЗРЕД ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Стручно веће I разреда

ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ПРВИ ЦИКЛУС ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Ред. број	А. ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТИ	ПРВИ РАЗРЕД	
		нед.	Год.
1.	Српски језик _____језик 1	5	180
2.	Српски језик као нематерњи 2	2	72
3.	Страни језик	2	72
4.	Математика	5	180
5.	Свет око нас	2	72
6.	Природа и друштво	-	-
7.	Ликовна култура	1	36
8.	Музичка култура	1	36
9.	Физичко и здравствено васпитање	3	108
10.	Дигитални свет	1	36
УКУПНО: А		20-22*	720-792*
Ред. број	Б. ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ		684
1.	Верска настава/Грађанско васпитање ³	1	36
2.	Матерњи језик/говор са елементима националне културе ⁴	2	72
УКУПНО: Б		1-3*	36-108*
УКУПНО: А + Б		21-23*	756-828*

Облици образовно-васпитног рада којима се остварују обавезни предмети и изборни програми

РЕД.БРОЈ	ОБЛИК ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	ПРВИ РАЗРЕД	
		нед.	год.
1.	Редовна настава	21-23*	756-828*
2.	Допунска настава	1	36
3.	Додатна настава	-	-
4.	Настава у природи**	7-10 дана годишње	

РЕД.БРОЈ	ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	ПРВИ РАЗРЕД	
		нед.	год.
1.	Час одељењског старешине	1	36
2.	Ваннаставне активности ⁵	1-2	36-72
3.	Екскурзија	1-3 дана годишње	

1. Назив језика националне мањине у школама у којима се настава одржава на матерњем језику националне мањине.
2. Реализује се у школама у којима се настава одржава на матерњем језику националне мањине.
3. Ученик бира један од понуђених изборних програма.
4. Ученик припадник националне мањине који слуша наставу на српском језику може да изабере овај програм али није у обавези.
5. Школа реализује ваннаставне активности у области науке, технике, културе, уметности, медија и спорта.

* Број часова за ученике припаднике националних мањина

** Настава у природи организује се у складу са одговарајућим правилником.

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ПРВИ РАЗРЕД ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

1. ЦИЉЕВИ ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА:

- 1) обезбеђивање добробити и подршка целовитом развоју ученика;
- 2) обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за целовити развој ученика, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
- 3) свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;
- 4) развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
- 5) развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
- 6) континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
- 7) развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
- 8) пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
- 9) развијање кључних компетенција за целоживотно учење, развијање међупредметних компетенција за потребе савремене науке и технологије;
- 10) развој свести о себи, развој стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
- 11) оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота; 12) развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства; 13) развијање позитивних људских вредности;
- 14) развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;
- 15) развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, развој толеранције и уважавање различитости;
- 16) развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;
- 17) повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;
- 18) повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.

Напомена: Све евентуалне корекције програма наставе и учења биће праћене и евидентирани кроз месечне планове и дневне припреме или на неки други одговарајући начин у складу са природом корекције.

Програм је израђен према одредбама чланова 60. и 61. ЗОСОВ-а (88/2017) и чланова 26/а и 28. Закона о основном образовању у васпитању (Просветни гласник бр. 9. од 30. октобра 2017, стране 85-88)

2. ПРОГРАМИ ОРИЈЕНТИСАНИ НА ИСХОДЕ И ПРОЦЕС УЧЕЊА

Структура програма свих предмета је конципирана на исти начин. На почетку се налази циљ наставе и учења предмета за први циклус образовања и васпитања. У табели која следи, у првој колони, дефинисани су предметни исходи за крај првог разреда, у другој колони дате су области и/или теме, а у трећој се налазе предметни садржаји. Иза табеле налазе се препоруке за остваривања наставе и учења конкретног предмета под насловом Упутство за дидактичко-методичко остваривање програма.

Програми наставе и учења засновани су на општим циљевима и исходима образовања и васпитања и потребама и могућностима ученика првог разреда. Усмерени су на процес и исходе учења, а не на саме садржаје који сада имају другачију функцију и значај. Садржаји више нису циљ сами по себи, већ су у функцији остваривања исхода који су дефинисани као функционално знање ученика тако да показују шта ће ученик бити у стању да учини, предузме, изведе, обави захваљујући знањима, ставовима и вештинама које је градио и развијао током једне године учења конкретног наставног предмета. Овако конципирани програми подразумевају да оствареност исхода води ка развијању компетенција, и то како општих и специфичних предметних, тако и кључних.

Прегледом исхода који су дати у оквиру појединих програма може се видети како се постављају темељи развоја кључних и општих међупредметних компетенција које желимо да наши ученици имају на крају основног образовања. На путу остваривања циља и исхода кључна је улога наставника који добија значајан простор за слободу избора и повезивање садржаја, метода наставе и учења и активности ученика. Оријентација на процес учења и исходе брига је не само о резултатима, већ и начину на који се учи, односно како се гради и повезује знање у смислене целине, како се развија мрежа појмова и повезује знање са практичном применом.

Програми наставе и учења намењени су, пре свега, наставницима који непосредно раде са ученицима, али и онима који на посредан начин узимају учешће у образовању и васпитању. Зато треба имати у виду да терминологија, која је коришћена у програмима није намењена ученицима и треба је приликом дефинисања конкретних наставних јединица, било за непосредан рад са ученицима, било за потребе уџбеничких и дидактичких материјала, прилагодити узрасту ученика. Програми наставе и учења су наставницима полазна основа и педагошко полазиште за развијање образовно-васпитне праксе: за планирање годишњих и оперативних планова, непосредну припрему за рад као и оквир за преиспитивање праксе развијања планова, остваривања и вредновања наставе и учења кроз сопствена промишљања и разговор са колегама.

Препоруке за планирање образовно-васпитне праксе

Образовно-васпитна пракса је сложена, променљива и не може се до краја и детаљно унапред предвидети. Она се одвија кроз динамичну спрегу међусобних односа и различитих активности у социјалном и физичком окружењу, у јединственом контексту конкретног одељења, конкретне школе и конкретне локалне заједнице. Зато, уместо израза реализовати програм, боље је рећи да се на основу датог програма планира и остварује настава и учење које одговара конкретним потребама одељења.

Рад са ученицима првог разреда захтева уважавање њихових узрасних карактеристика као и чињенице да је то њихов први сусрет са школом. Треба имати у виду да су та иста деца, сада ученици првог разреда, у предшколском периоду учила кроз игру, у интеракцији са социјалним и физичким окружењем. Они имају знања која су развили у свакодневним животним ситуацијама, умеју да изведу различите активности, умеју нешто да направе, неке задатке да реше, могу и желе да постављају питања, да саопште оно што знају, што су искусили и доживели. Та њихова спонтана искуствена знања треба повезивати са научним знањима која се садржајима школских предмета уводе у наставу. У том повезивању могуће је и потребно бирати садржаје и методе рада којима се стварају ситуације које су погодне да се ученик води кроз зону наредног развоја у различитим областима знања и функционисања. Настава треба да обезбеди сигурну, подстицајну и подржавајућу средину за учење у којој се негује атмосфера интеракције и однос уважавања, сарадње, одговорности и заједништва. Полазећи од датих предметних исхода и садржаја од наставника се очекује да дати програм контекстуализује према потребама конкретног одељења имајући у виду карактеристике ученика, уџбенике и друге наставне материјале које ће користити, техничке услове, наставна средства и медије којима школа располаже као и друге ресурсе школе и локалне средине. Приликом планирања наставе и учења потребно је руководити се:

- индивидуалним разликама међу ученицима у погледу начина, темпа учења и брзине напредовања;
- интегрисаним приступом у којем постоји хоризонтална и вертикална повезаност унутар истог предмета и различитих предмета; – партиципативним и кооперативним активностима које омогућавају сарадњу;
- превасходно активним и искуственим методама наставе и учења;
- уважавањем свакодневног искуства и знања које је ученик изградио ван школе, повезивањем активности и садржаја учења са животним искуствима ученика и подстицањем примене наученог и свакодневном животу;
- неговањем радозналости, одржавањем и подстицањем интересовања за учење и континуирано сазнавање;
- редовним и осмишљеним прикупљањем релевантних података о напредовању ученика, остваривању предметних исхода и постигнутој степену развоја компетенција ученика.

Полазећи од датих исхода и садржаја наставник најпре, као и до сада, креира свој годишњи (глобални) план рада из кога касније развија своје оперативне планове. Како су исходи дефинисани за крај наставне године, наставник треба да их операционализује прво у оперативним плановима, а потом и на нивоу конкретне наставне јединице. При планирању треба имати у виду да се исходи разликују. Неки се лакше и брже могу остварити, али је за већину исхода потребно више времена и више различитих активности (то се посебно односи на вештине).

Интегрисаним приступом настави и учењу са фокусом на партиципативне и кооперативне активности ученика, наставнику се препоручује планирање разноврсних метода, приступа и техника учења и подучавања – истраживачке, пројектне, партиципативне, кооперативне итд.

Посебно значајна за развијање компетенција и остваривање исхода је пројектна настава, која се у данашње време све више фокусира на остваривање образовних стандарда и исхода и, како показују резултати најновијих истраживања, прати друштвене промене својом усмереношћу на развијање знања и способности ученика кроз активности планирања, истраживања и тимског рада у оквиру предметног и међупредметног повезивања садржаја. Поред тога, једна од битних особина савременог приступа пројектном раду у настави односи се на коришћење ИКТ у пројектним активностима што обезбеђује ефикасније учење и развијање знања, али и развијање понашања правилног и безбедног коришћења рачунара и интернета.

Пројектна настава од ученика захтева бројне активности, међу којима су: самостално проналажење информација; способност решавања проблема; самостално учење; рад у групи, сарадњу; критички однос према властитом и туђем раду; доношење одлука; аргументовање; усвајање другачијих, нових начина рада; планирање; поштовање рокова и преузимање одговорности.

С обзиром на узраст ученика првог разреда, примерено је да се реализују пројектни задаци где је наставник главни организатор активности, а самосталност ученика се испољава у сегментима пројекта где је то могуће. Наставник пружа подршку свим ученичким активностима у току пројекта, а у првом разреду често и помоћ. Повремене тешкоће у комуникацији и сарадњи су очекиване јер се ради о ученицима који су у фази адаптације на школу и о групи која се тек формира. Култивисање сарадње и начина на који се комуницира у групи су увек важни циљеви пројектне наставе, а у првом разреду су, може се рећи, и приоритетни јер доприносе јачању одељенске кохезије. Такође, током реализације оваквог облика рада наставник има могућност да добро упозна ученике, њихове јаче и слабије стране и да осмисли процес индивидуализације за оне којима је то потребно.

При планирању наставник треба да дефинише тему и циљ пројекта, очекиване исходе, садржаје, активности ученика, потребна средства, динамику рада по фазама и све што је потребно за успешно спровођење пројекта. За први разред, најпримеренији је полуструктурирани тип пројекта где наставник даје ограничен избор тема, у великој мери дефинише методологију рада и сам одређује које ће материјале дати ученицима, а које ће они сами пронаћи. Све садржаје треба реализовати кроз различито тематско повезивање у игри или функционалној активности која задовољава интересовање и потребе детета на млађем школском узрасту.

Препоруке за праћење и вредновање образовно-васпитне праксе

Праћење напредовања и оцењивање постигнућа ученика, које је у првом разреду описно, само је део праћења и вредновања образовно-васпитне праксе. Резултате целокупног праћења и вредновања наставник узима као основу за планирање наредних корака у раду са ученицима и развијању своје образовно-васпитне праксе.

Праћење напредовања и оцењивање постигнућа ученика је формативно и сумативно и реализује се у складу са Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању. Потребно је да наставник континуирано и на примерен начин указује ученику на квалитет његовог постигнућа тако што ће повратна информација бити прилагођена, довољно јасна и информативна како би имала улогу подстицајне повратне информације. Повратна информација треба да буде увременејена, дата током или непосредно након обављања неке активности; треба да буде конкретна, да се односи на активности и продукте ученика, а не на његову личност и да буде позитивно интонирана, односно да прво садржи оне елементе који су за похвалу, а тек потом оне које би ученик требало да развија и унапређује. Оно започиње иницијалном проценом нивоа на коме се ученик налази и у односу на који ће се процењивати његов даљи ток напредовања. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и

давање повратне информације, а ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак других ученика.

С Р П С К И Ј Е З И К

ЦИЉ наставе српског језика јесте да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика на којем ће се усмено и писмено правилно изражавати, да упознају, доживе и оспособе се да тумаче одабрана књижевна дела, позоришна, филмска и друга уметничка остварења из српске и светске баштине.

Редни број	ТЕМА	Месец										О*	У*	П*	С*	Укупно
		IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI					
1.	ПОЧЕТНО ЧИТАЊЕ И ПИСАЊЕ	15	20	16	14	14	8	3	0	0	0	45	32	2	11	90
2.	КЊИЖЕВНОСТ	1	0	1	4	2	1	10	6	12	8	33	9	1	2	45
3.	ЈЕЗИК	0	2	3	0	0	0	1	2	2	0	6	2	1	1	10
4.	ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	5	1	0	2	1	0	8	8	6	4	13	18	3	1	35
Укупно		21	23	20	20	17	9	22	16	20	12	97	56	6	15	180

* О-обрада; у -утврђивање; п-провера знања; с-систематизација

- **Кључни појмови:** почетно читање и писање, књижевност, језик и језичка култура.

ИСХОДИ	СТАНДАРДИ	НАСТАВНА ТЕМА, КЉУЧНИ ПОЈМОВИ, ТИП ЧАСА И САДРЖАЈИ	КОМПЕТЕНЦИЈЕ ОПШТЕ И МЕЂУПРЕДМЕТ НЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичко-методичко упутство)	Начин провере остварености исхода
-Разликује изговорени глас и написано слово; изговорене и написане речи и реченице; -Влада основном техником читања и писања ћириличног текста; -Разуме оно што прочита;	1CJ.1.2.1. влада основном техником читања ћириличног и латиничког текста 1CJ.1.2.2. одговара на једноставна питања у вези са текстом, проналазећи информације експлицитно исказане у једној реченици, пасусу, или у једноставној табели (ко, шта, где, када, колико и сл.) 1CJ.2.2.4. успоставља везу између информација исказаних у линеарном и нелинеарном тексту (нпр. проналази део/детаљ који је приказан на илустрацији, у табели, или на дијаграму) 1CJ.1.3.1. пише писаним / и штампаним/ словима ћирилице 1CJ.1.3.2. уме да се потпише 1 CJ.3.2.2. повезује и обједињује информације исказане различитим симболичким системима (нпр. текст, табела, графички приказ);	ПОЧЕТНО ЧИТАЊЕ И ПИСАЊЕ (глас, слово, реч, реченица, диктат) Глас и слово; штампана и писана слова ћириличног писма. Речи и реченице као говорне и писане целине. Текстови засићени словима која се обрађују / текстови предвиђени за глобално читање. Све врсте текстова који су написани штампаним или писаним словима. Језичке игре. Аналитичко-синтетичка вежбања; лексичка и синтаксичка вежбања; моторичке вежбе. Писање (преписивање, самостално писање и диктат). Читање (шчитавање /	Компетенција за учење Рад са подацима и информацијама Комуникација Одговорно учешће у демократском друштву Естетичка компетенција Решавање проблема Сарадња Дигитална компетенција	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикана Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду Обезбеђивање корелације са сродним предметима Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације Појединачно шчитавање и логичко читање Читање хорски, само повремено (у циљу подстицања ученика који заостају у савладавању читања) Гласно читање уз аналитичку и критичку процену;	Формативно свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Писана провера

		глобално читање, гласно и тихо читање); питања којима се проверава разумевање прочитаног. Изговор и писање гласова који ученицима причињавају тешкоће (нпр. ђ, ђ; џ, ч; ј, љ).			
--	--	--	--	--	--

Активно слуша и разуме садржај књижевноуметничког текста који му се чита; -препозна песму, причу и драмски текст; -одреди главни догађај, време (редослед догађаја) и место дешавања у вези са прочитаним текстом; -уочи ликове и прави разлику између њихових позитивних и негативних особина; -изрази своје мишљење о понашању ликова у књижевном делу; -препозна загонетку и разуме њено значење; -препозна басну и разуме њено значење;	1CJ.1.2.8. процењује садржај текста на основу задатог критеријума: да ли му се допада, да ли му је занимљив; да ли постоји сличност између ликова и ситуација из текста и особа и ситуација које су му познате; издваја речи које су му непознате 1CJ.2.2.8. износи свој став о садржају текста и образлаже зашто му се допада/не допада, због чега му је занимљив/незанимљив; да ли се слаже/не слаже са поступцима ликова 1CJ.2.2.2. изводи једноставне закључке у вези са текстом, анализирајући и обједињујући информације исказане у различитим деловима текста (у различитим реченицама, пасусима, пољима табеле) 1CJ.1.5.4. одређује време и место дешавања радње у књижевноуметничком тексту 1CJ.2.5.2. одређује фолклорне форме (кратке народне умотворине - пословице, загонетке, брзалице) 1CJ.2.5.6. разликује приповедање од описивања и дијалога 1CJ. 1.5.3. одређује главни догађај и ликове (који су носиоци радње) у књижевноуметничком тексту 1CJ.1.5.2. препознаје књижевне врсте (бајку и басну) 1CJ.3.5.1. тумачи особине, понашање и поступке ликова позивајући се на текст	КЊИЖЕВНОСТ (поезија, проза, текст, лик) Књижевни појмови: песма; прича; догађај; место и време збивања; књижевни лик – изглед, основне особине и поступци; драмски текст за децу; шалива песма; басна; загонетка ШКОЛСКА ЛЕКТИРА Поезија Проза Драмски текстови Популарни и информативни текстови ДОМАЋА ЛЕКТИРА	Компетенција за учење Рад са подацима и информацијама Комуникација Одговорно учешће у демократском друштву Естетичка компетенција Решавање проблема Сарадња Дигитална компетенција	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикана Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду Обезбеђивање корелације са сродним предметима Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације	Формативносвакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Писана провера
--	--	--	--	---	---

-Разликује слово, реч и реченицу; -Правилно изговори и напише кратку и потпуну реченицу једноставне структуре са одговарајућом интонацијом односно интерпункцијским знаком на крају; -Правилно употреби велико слово;	1CJ.1.3.3. почиње реченицу великим словом, завршава је одговарајућим интерпункцијским знаком 1CJ.1.3.4. употребљава велико слово приликом писања личних имена, назива места (једночланих), назива школе 1CJ.1.3.5. пише кратким потпуним реченицама једноставне структуре 1CJ.1.4.3. препознаје врсте реченица по комуникативној функцији (обавештајне, упитне, узвичне, заповедне) и по потврдности/одричности (потврдне и одричне) 1CJ.2.4.6. одређује врсте реченица по комуникативној функцији (обавештајне, упитне, узвичне, заповедне) и по потврдности/одричности (потврдне и одричне) 1CJ.2.4.7. саставља реченице различите по комуникативној функцији и облику 1CJ.3.3.1. пише јасним, потпуним, добро обликованим реченицама; користи разноврсне синтаксичке конструкције, укључујући и сложене; 1 CJ.3.3.5. користи богат фонд речи (у односу на узраст);	ЈЕЗИК (глас, слово, реченице по значењу, употреба великог слова, тачка, упитник, узвичник) Реченица; реч; слово. Улога гласа/слова у разликовању значења изговорене односно написане речи. Реченице као обавештење, питање и заповест. Велико слово на почетку реченице, у писању личних имена и презимена, имена насеља (једночланих) и назива места и улице у којој ученик живи, као и назив школе коју похађа. Правилно потписивање (име, па презиме). Тачка на крају реченице; место и функција упитника и узвичника у реченици.	Компетенција за учење Рад са подацима и информацијама Комуникација Одговорно учешће у демократском друштву Естетичка компетенција Решавање проблема Сарадња Дигитална компетенција	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду Обезбеђивање корелације са сродним предметима Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације	Формативносвакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Писана провера
--	---	---	--	---	---

-Учтиво учествује у вођеном и слободном разговору; обликује усмену поруку служећи се одговарајућим речима; -Усмено прича према слици/сликама и о доживљајима; усмено описује ствари из непосредног окружења; -Бира и користи одговарајуће речи у говору; -На правилан начин користи нове речи у свакодневном говору; -Напамет говори краће књижевне текстове; - Учествује у сценском извођењу текста;	1CJ.0.1.1. познаје основна начела вођења разговора: уме да започне разговор, учествује у њему и оконча га; пажљиво слуша своје саговорнике 1CJ.0.1.2. користи форме учтивног обраћања 1CJ.0.1.3. казује текст природно, поштујући интонацију реченице/стиха, без тзв. „певушења“ или „скандирања“ 1CJ.0.1.4. уме да преприча изабрани наративни или краћи информативни текст на основу претходне израде плана текста и издвајања значајних делова или занимљивих детаља 1CJ.0.1.6. уме на занимљив начин да почне и заврши своје причање	ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА (порука, текст, описивање, богаћење речника, изражајно казивање и читање, правописна правила) Говорење Вођени и слободни разговор. Говорни предлози. Усмена порука. Причање и описивање. Казивање књижевног текста. Драмски, драматизовани текстови, сценска импровизација. Сценско извођење текста (драмско и луткарско). Богаћење речника: лексичке и синтаксичке вежбе. Разговорне, ситуационе и језичке игре.	Компетенција за учење Рад са подацима и информацијама Комуникација Одговорно учешће у демократском друштву Естетичка компетенција Решавање проблема Сарадња Дигитална компетенција	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графика Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду Обезбеђивање корелације са сродним предметима Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације	Формативносвакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Писана провера
---	---	---	--	---	--

-Пажљиво и културно слуша саговорнике; слуша, разуме и парафразира поруку; -Слуша интерпретативно читање и казивање књижевних текстова ради разумевања и доживљавања;		Слушање Стварне и симулиране ситуације. Слушна порука. Аудио-визуелни записи. Игре за развијање слухне пажње.			Формативно свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова
-Примењује основна правописна правила; -Пише читко и уредно; -Писмено одговара на постављена питања; -Спаја више реченица у краћу целину; -Пише реченице по диктату примењујући основна правописна правила;		Писање Питања о сопственом искуству, бићима, предметима, појавама, сликама, о књижевном и некњижевном тексту. Писана порука. Краћа текстуална целина: о сопственом искуству, о доживљају, о сликама, поводом књижевног текста. Реченице/кратак текст погодан за диктирање.			Формативно свакодневно оцењивање усмених одговора ученика . Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова. Домаћи задатак Писана провера

-Гласно чита, правилно и са разумевањем; -Тихо чита (у себи) са разумевањем прочитаног; -Пронађе информације експлицитно изнете у тексту.		Читање Књижевни текстови. Текстови са практичном наменом: позивница, упутство, списак за куповину и др. Нелинеарни текстови: текст у табели, распоред часова, стрип, улазница и др. Информативни текстови: 1. уџбенички 2. вануџбенички			Формативно свакодневно оцењивање читања ученика. Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова.
ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ					
Начин провере остварености исхода, формативно и сумативно оцењивање					
Шта пратимо	Поступак		Инструменти оцењивања		Време

Степен остварености циљева, исхода и прописаних, односно прилагођених стандарда постигнућа у току савладавања програма предмета	Процењују се: вештине изражавања и саопштавања; разумевање, примена и вредновање научених поступака и процедура; рад са подацима и рад на различитим врстама текстова; уметничко изражавање; вештине, руковање прибором, алатом и технологијама и извођење радних задатака .	- Формативно оцењивање: Свакодневно бележење активности и постигнућа ученика на часу у свеску ученика и евиденције наставника -Комисија ученика и наставница - Усмено одговарање -Редовност доношења домаћег -Ученици воде евиденцију -Прегледање свезака - Писане провере Ученици дају самопроцену оцене - Групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика) - Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика)	Број јављања: За јављање + За јављање више пута ++ За давање комплетног, потпуног одговора на тежа питања +++ Ко не зна одговор – запис датума Учесталост јављања на часу по месецима Свеобухватност одговора Хоризонтално и вертикално повезивање градива Самосталност у одговарању За недоношења домаћег – запис датума у евиденцију За редовно доношење домаћег задатка + Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...) Степен залагања свих чланова групе Процена резултата рада група (пано, табела...)	Свакодневно бележење током године Пресек стања по тромесечјима На крају школске године и на крају полугодишта
Ангажовање ученика у настави	одговоран однос према раду, постављеним задацима, и исказано интересовање и мотивацију за учење и напредовање. активно учествовање у настави, сарадњу са другима	Вођење евиденције од стране наставника о: -Броју јављања на часовима -Броју успешности у групном раду, раду у пару -Учешћу на конкурсима - пружању помоћи другим ученицима у току рада -Израда паноа	-Све што је рађено на часу налази се у свескама -ангажовање и квалитет учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима	Пресек стања по тромесечјима

МАТЕМАТИКА

ЦИЉ наставе математике у основној школи је да ученици усвоје елементарна математичка знања која су потребна за схватање појава у животу и друштву; да оспособи ученике за примену усвојених математичких знања у решавању ра-

Школски програм ОШ „12.децембар“, Сјеница

зноврсних задатака из животне праксе, за успешно настављање математичког образовања и за самообразовање, као и да допринесе развијању менталних способности, формирању научног погледа на свет и свестраном развоју личности ученика.

Редни број	ТЕМА	Месец										О*	У*	П* и С*	Укупно
		IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI				
1.	ГЕОМЕТРИЈА(ПОЛОЖАЈ, ВЕЛИЧИНА И ОБЛИК ПРЕДМЕТА И ЛИНИЈЕ)	21	6	0	0	0	0	0	0	0	0	11	15	1	27
2.	БРОЈЕВИ	0	17	20	20	17	9	22	16	18	7	57	74	15	146
3.	МЕРЕЊЕ И МЕРЕ	0	0	0	0	0	0	0	0	2	5	3	3	1	7
Укупно		21	23	20	20	17	9	22	16	20	12	71	92	17	180

* О-обрада; у -утврђивање; п-провера знања; с-систематизација

- Кључни појмови: односи у простору, геометријски облици, број, сабирање и одузимање и мерење.

ИСХОДИ	СТАНДАРДИ	НАСТАВНА ТЕМА, КЉУЧНИ ПОЈМОВИ, ТИП ЧАСА И САДРЖАЈИ	КОМПЕТЕНЦИЈЕ ОПШТЕ И МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичко-методичко упутство)	Начин провере оствареност и исхода
-Упознат је са градивом математике у првом разреду и са прибором који ће користити. -Одређује међусобни положај предмета и бића и њихов положај у односу на тло -Именује и уочава геометријске облике предмета из непосредне околине. -Именује геометријска тела -Именује геометријске фигуре; -Сложи/разложи фигуру која се састоји од познатих облика -Разликује унутрашњост и спољашњост; -Разликује у, на ван	1МА.1.2.1. уме да именује геометријске објекте у равни (квадрат, круг, троугао, правоугаоник, тачка, дуж, права, полуправа и угао) и уочава међусобне односе два геометријска објекта у равни (паралелност, нормалност, припадност) 1МА.2.2.1. уочава међусобне односе геометријских објеката у равни	ГЕОМЕТРИЈА (геометријске фигуре, права, крива линија, дуж, тачка, геометријска тела) Просторне релације. Величина предмета и бића. Геометријска тела: лопта, коцка, квадар, ваљак, пирамида и купа. Геометријске фигуре: круг, правоугаоник, квадрат и троугао. Право, крива и изломљена линија. Затворена и отворена линија. Тачка и линија. Дуж.	- Компетенција за учење - Рад са подацима и информацијама -Комуникација -Одговорно учешће у демократском друштву -Естетичка компетенција -Решавање проблема -Сарадња -Дигитална компетенција	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикана Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду Обезбеђивање корелације са сродним предметима Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације Стваралачке игре с циљем одређивања положаја објекта према себи Концима у боји, лењиром уочавати, а затим цртати линије и спајати тачке Цртање линија кредом по табли, бојицама по папиру, фломастером по фолији	Формативно свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Писана провера

-Разликује праву, криву, изломљену, отворену и затворену линију -Црта праву линију и дуж помоћу лењира -Уочава тачку; -Спаја тачке правим и кривим линијама -Групише предмете са заједничким својством -Упореджује предмете и бића по висини и дужини -Упореджује предмете и бића по ширини					
---	--	--	--	--	--

-Разуме појам скупа и елемента скупа -Препознаје скупове са истим бројем елемената -Препознаје скупове са различитим бројем елемената - Препознаје елемент -Развија појам броја преко појма скупа -Броји -Упореджује бројеве у блоку бројева до 5 -Користи знаке плус, минус и једнако -Користи појмове сабирање, сабирак, збир -Користи појмове одузимање, умањеник, умањилац, разлика -Одређује претходнике и следбенике -Усваја појам једноцифреног броја; Чита, записује, упоређује и броји једноцифрене бројеве -Пише и чита бројеве од 0 до 10;	1МА.1.1.1. зна да прочита и запише дати број, уме да упоређи бројеве по величини и да прикаже број на датој бројевној полуправој 1МА.1.1.2. рачуна вредност бројевног израза са највише две операције сабирања и одузимања у оквиру прве хиљаде 1МА.1.1.4. уме да на основу текста правилно постави израз са једном рачунском операцијом 1МА.2.1.1. уме да примени својства природних бројева (паран, непаран, највећи, најмањи, претходни, следећи број) и разуме декадни бројни систем 1МА.2.1.2. уме да одреди десетицу, стотину и хиљаду најближу датом броју 1МА.2.1.3. сабира и одузима, рачуна вредност израза 1МА.2.1.4. рачуна вредност израза са највише две операције 1МА.3.1.1. уме да примени својства природних бројева у решавању проблемских задатака 1МА.3.1.2. зна својства операција сабирања и одузимања и уме да их примени.	БРОЈЕВИ (број, редни бројеви, сабирање, одузимање, једноцифрен број, двоцифрен, стотина) Бројање, писање и читање бројева. Приказивање бројева помоћу тачака на бројевној правој. Упореджување бројева. Редни бројеви. Сабирање и одузимање бројева у оквиру 20 и приказивање на бројевној правој. Сабирање и одузимање бројева до 100 без прелаза преко десетице и приказивање на бројевној правој. Својства сабирања. Откривање непознатог броја у једнакостима са једном операцијом.	- Компетенција за учење - Рад са подацима и информацијама - Комуникација - Компетенција за учење - Рад са подацима и информацијама -Одговорно учешће у демократском друштву -Естетичка компетенција -Решавање проблема -Сарадња -Дигитална компетенција	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графика Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду Обезбеђивање корелације са сродним предметима Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације	Формативно свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Писана провера
--	--	--	--	---	--

-Сабира и одузима бројеве од 0 до 10 Усваја појам десетице и јединице; -Одређује број десетица и јединица у датим бројевима -Користи бројевну праву приликом приказивања бројева, сабирања и одузимања -Користи редне бројеве -Користи својство замене места сабирака -Користи својство здруживања сабирака -Користи својства сабирања као олакшицу приликом рачунања -Одређује за толико већи број -Одређује за толико мањи број -Одређује непознати број погађањем -Развија појам двоцифреног броја -Усваја појам прве и друге десетице					
--	--	--	--	--	--

-Сабира и одузима бројеве датог облика -Упоређује десетице прве стотине -Сабира и одузима десетице Чита и записује бројеве прве стотине -Упоређује бројеве прве стотине -Сабира и одузима бројеве до 100 без прелаза преко десетице					
---	--	--	--	--	--

-Мери дужину задатом, нестандартном јединицом мере -Разликује новчане апоене до 100 динара и упоређује њихову вредност	1 МА.1.4.1. уме да изрази одређену суму новца преко различитих апоена и рачуна са новцем у једноставним ситуацијама 1МА.1.4.4. уме да чита једноставније графиконе, табеле и дијаграме 1 МА.2.4.1. уме да изрази одређену суму новца преко различитих апоена и рачуна са новцем у сложенијим ситуацијама	МЕРЕЊЕ И МЕРЕ (мерење) Мерење дужине нестандартним јединицама мере. Динар, кованице и новчанице до 100 динара.	- Компетенција за учење - Рад са подацима и информацијама - Комуникација	У оквиру ове теме, кроз практичне активности треба упознати ученике са концептом мерења, без увођења стандардних јединица мере. Ученици треба да: измере задате дужине надовезивањем и пребројавањем јединичних мера, прикажу резултате мерења (табелом или дијаграмом) и упореде дужине. Решавају се задаци пресликавања (померања) тачке или фигуре у квадратној мрежи. Оваквим задацима се повезују знања о облицима, дужима и мерењу. Задавати текстуалне, проблемске задатке, задатке са геометријским приказом аритметичких задатака, текстуалне задаткеу којима су дати и подаци који нису битни за решавање задатка, логички задаци са одричним реченицама..	Формативно свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Писана провера
--	---	--	--	--	---

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ				
Начин провере остварености исхода, формативно и сумативно оцењивање				
Шта пратимо		Поступак	Инструменти оцењивања	Време
Степен остварености циљева, исхода и прописаних, односно прилагођених стандарда постигнућа у току савладавања програма предмета	процењују се: вештине изражавања и саопштавања; разумевање, примена и вредновање научених поступака и процедура; рад са подацима и рад на различитим врстама текстова; уметничко изражавање; вештине, руковање прибором, алатом и технологијама и извођење радних задатака .	- Формативно оцењивање: Свакодневно бележење активности и постигнућа ученика на часу у свеску ученика и евиденције наставника -Комисија ученика и наставница - Усмено одговарање -Редовност доношења домаћег -Ученици воде евиденцију -Прегледање свезака - Писане провере Ученици дају самопроцену оцене - Групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика) - Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика)	Број јављања: За јављање + За јављање више пута ++ За давање комплетног, потпуног одговора на тежа питања +++ Ко не зна одговор – запис датума Учесталост јављања на часу по месецима Свеобухватност одговора Хоризонтално и вертикално повезивање градива Самосталност у одговарању За недоношења домаћег – запис датума у евиденцију За редовно доношење домаћег задатка + Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...) Степен залагања свих чланова групе Процена резултата рада група (пано, табела...)	Свакодневно бележење током године Пресек стања по тромесечјима На крају школске године и на крају полугодишта

Ангажовање ученика у настави	Одговоран однос према раду, постављеним задацима, и исказано интересовање и мотивацију за учење и напредовање. активно учествовање у настави, сарадњу са другима	Вођење евиденције од стране наставника о: -Броју јављања на часовима -Броју успешности у групном раду, раду у пару -Учешћу на конкурсима - пружању помоћи другим ученицима у току рада -Израда панона	-Све што је рађено на часу налази се у свескама -Ангажовање и квалитет учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима	Пресек стања по тромесечјима
-------------------------------------	--	--	---	------------------------------

СВЕТ ОКО НАС

ЦИЉ учења предмета свет око нас јесте упознавање себе, свог природног и друштвеног окружења и развијање способности за одговоран живот у њему.

Редни број	ТЕМА	Месец										О*	У* и С*	П*	Укупно
		IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI				
1.	ЈА И ДРУГИ	2	6	0	0	0	0	0	0	0	0	6	2	0	8
2.	ПОРОДИЧНИ ДОМ, ШКОЛА	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	1	0	6
3.	ЗДРАВЉЕ И БЕЗБЕДНОСТ	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0	4

4.	РАЗНОВРСНОСТ ПРИРОДЕ	0	0	7	8	7	4	9	3	0	0	21	15	2	38
5.	ЧОВЕК СТВАРА	0	0	0	0	0	0	0	3	3	0	3	3	0	6
6.	ОРИЈЕНТАЦИЈА У ПРОСТОРУ И ВРЕМЕНУ	0	0	0	0	0	0	0	0	5	5	4	5	1	10
Укупно		8	10	7	8	7	4	9	6	8	5	41	28	3	72

Кључни појмови: оријентација, култура живљења и друштвена стварност у непосредном окружењу.

ИСХОДИ	СТАНДАРДИ	НАСТАВНА ТЕМА, КЉУЧНИ ПОЈМОВИ, ТИП ЧАСА И САДРЖАЈИ	КОМПЕТЕНЦИЈЕ ОПШТЕ И МЕЂУПРЕДМЕТ НЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичко-методичко упутство)	Начин провере оствареност и исхода
Препозна и исказе радост, страх, тугу и бес уважавајући себе и друге; правовремено и примерено ситуацији исказе своје основне животне потребе за храном, водом и одласком у тоалет; -Понаша се тако да уважава различитости својих вршњака и других људи;	ОСНОВНИ НИВО 1ПД. 1.5.4. Зна који су главни извори опасности по здравље и живот људи и основне мере заштите СРЕДЊИ НИВО 1ПД.2.5.1. Зна које су улоге различитих друштвених група и њихових чланова НАПРЕДНИ НИВО 1ПД.3.5.2. разуме да се права и обавезе чланова друштвених група међусобно допуњују 1ПД.2.5.2. зна која су права и обавезе чланова у различитим друштвеним групама	ДРУГИ И ЈА (правила понашања, култура живења) Основна осећања (радост, страх, туга и бес). Основне животне потребе (дисање, храна, вода, спавање и потреба за тоалетом). Сличности и разлике по полу, старости, способностима и интересовањима.	- Компетенција за учење- Рад са подацима и информацијама - Комуникација -Одговорно учешће у демократском друштву -Естетичка компетенциј а -Решавање проблема -Сарадња -Дигитална компетенциј а	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду Обезбеђивање корелације са сродним предметима Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације	Формативно свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Писана провера

-Придржава се договорених правила понашања у школи и прихвата последице ако их прекрши; -Сарађује са вршњацима у заједничким активностима;	У области Породични дом, Школа ОСНОВНИ НИВО 1ПД.1.5.1.Зна које друштва групе постоје и ко су њихови чланови 1ПД.1.5.2.Зна основна правила понашања у породици, школи и насељу СРЕДЊИ НИВО 1ПД.2.5.1. Зна које су улоге различитих друштвених група и њихових чланова 1ПД.2.5.2. зна која су права и обавезе чланова у различитим друштвеним групама НАПРЕДНИ НИВО 1ПД.3.5.2. разуме да се права и обавезе чланова друштвених група међусобно допуњују	Породични дом, школа Групе људи: породица, школска заједница, разред, одељење, суседи. Права и обавезе чланова група. Правила понашања појединаца и групе. Празници: породични, школски.	- Компетенција за учење - Рад са подацима и информацијама - Комуникација -Одговорно учешће у демократском друштву -Естетичка компетенција -Решавање проблема -Сарадња -Дигитална компетенција	Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду Обезбеђивање корелације са сродним предметима Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације	Формативно свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Писана провера
---	--	--	---	---	---

-Одржава личну хигијену и адекватно се одева у циљу очувања здравља; -Чува своју, школску и имовину других; -Примењује правила безбедног понашања на путу од куће до школе приликом кретања улицом са и без тротоара и преласка улице;	ОСНОВНИ НИВО 1ПД. 1.5.4. Зна који су главни извори опасности по здравље и живот људи и основне мере заштите 1ПД. 1.2.3. Разликује повољно и неповољно деловање човека по очување природе СРЕДЊИ НИВО 1ПД.2.2.3. зна основне мере заштите живе и неживе природе као природних ресурса	ЗДРАВЉЕ И БЕЗБЕДНОСТ Чувамо здравље Здрав начин живота: становање, одевање, исхрана, лична хигијена, рад, одмор. Безбедно понашање у саобраћају на путу од куће до школе (кретање улицом са и без тротоара, прелажење преко улице, безбедно место за игру). Опасне ситуације по живот, здравље и околину, превенција и правилно понашање (у дому и школској средини, саобраћају, током природних непогода	У оквиру наставне теме Здравље и безбедност посебно ће се развијати међупредметна компетенција – Одговоран однос према здрављу	Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду Обезбеђивање корелације са сродним предметима Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације	Формативно свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Писана провера
---	---	---	--	--	--

-Прати инструкции одраслих у опасним ситуацијама: поплава, земљотрес, пожар; -Својим речима опише пример неке опасне ситуације из свог непосредног окружења; -Препознаје облике појављивања воде у непосредном окружењу: потоци, реке, баре, језера; препознаје изглед земљишта у непосредном окружењу: равница, брдо, планина; -Идентификује биљке и животиње из непосредног окружења на основу њиховог спољашњег изгледа; уочава разноврсност биљака и животиња на основу спољашњег	ОСНОВНИ НИВО 1ПД.1.1.1. Прави разлику између природе и производа људског рада 1ПД.1.1.2. Зна ко и шта чини живу и неживу природу 1ПД.1.1.3. Зна заједничке карактеристике живих бића 1ПД.1.1.5. Препознаје и именује делове тела живих бића 1ПД.1.3.1. Зна основна својства воде ваздуха и земљишта СРЕДЊИ НИВО 1ПД.2.1.1. Разуме повезаност живе и неживе природе на очигледним примерима 1ПД.2.1.2. Зна основне разлике између биљака, животиња и људи. 1ПД.2.2.4. Зна шта је добробит животиња и поступке којима се онаштити 1ПД.2.1.5. разуме повезаност услова живота и живих бића у станишту 1ПД.2.1.6. разуме међусобну зависност живих бића у животној заједници 1 ПД.2.2.3. зна основне мере заштите живе и неживе природе као природних ресурса НАПРЕДНИ НИВО 1ПД.3.1.1. Разуме повезаност живе и неживе природе на мање очигледним примерима	РАЗНОВРСНОСТ ПРИРОДЕ (жива, нежива природа, разноврсност) Сунчева светлост и топлота. Основна својства ваздуха: провидност, мирис, кретање. Облици појављивања воде: потоци, реке, баре, језера, киша, снег. Облици појављивања воде у непосредном окружењу. Основна својства воде: укус, мирис, провидност, раствара поједине материјале. Изглед земљишта: равница, брдо, планина. Изглед земљишта у непосредном окружењу. Основна својства земљишта: боја, растреситост, влажност; Карактеристичне биљке и животиње у непосредном	У оквиру наставне теме Разноврсност природе посебно ће се развијати међупредметна компетенција - Одговоран однос према околини - Компетенција за учење - Рад са подацима и информацијама - Комуникација - Компетенција за учење - Рад са подацима и информацијама -Одговорно учешће у демократском друштву -Естетичка компетенциј а -Решавање проблема -Сарадња -Дигитална компетенциј а	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду Обезбеђивање корелације са сродним предметима Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације	Формативно свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Писана провера
---	---	--	--	---	--

изгледа; -Препознаје главу, труп, руке и ноге као делове тела и њихову улогу у његовом свакодневном животу; -Препознаје улогу чула вида, слуха, мириса, укуса и додира у његовом свакодневном функционисању и сазнавању окружења; -Штеди воду и одлаже отпад на предвиђена места; -Понаша сетако да не угрожава биљке и животиње у непосредном окружењу; -Учествује у извођењу једноставних огледа којима испитује природне феномене;		Изглед и делови тела биљака. Изглед и делови тела животиња на примерима сисара, птица, риба, инсеката. Човеково тело – делови тела (глава, труп , руке и ноге) и чула (вида, слуха, укуса, мириса и додира). Значај воде, ваздуха, земљишта, сунчеве светлости и топлоте за живот биљака, животиња/човека. Одговоран однос човека према животној средини (штедња воде, одлагање отпада на предвиђена места, брига о биљкама и животињама).			
---	--	---	--	--	--

-Посматрањем и опипавањем предмета одреди својства материјала: тврдо-меко, провидно-непровидно, храпаво-глатко; -Разликује природу од производа људског рада на примерима из непосредног окружења;	ОСНОВНИ НИВО 1ПД.1.2.3. Разликује повољно и неповољно деловање човека по очување природе 1ПД.1.3.5. зна да својства материјала одређују њихову употребу и препознаје примере у свом окружењу 1ПД.1.3.4. Зна основна својства материјала: тврдоћа, еластичност, растворљивост, провидност СРЕДЊИ НИВО 1ПД.2.3.1. зна сложенија својства воде и ваздуха: агрегатно стање и кретање 1ПД.2.3.3. разликује материјале који су добри проводници топлоте и електрицитета од оних који то нису 1ПД.2.1.1. Разуме повезаност живе и неживе природе на очигледним примерима	ЧОВЕК СТВАРА (материјали) Материјали за израду предмета (дрво, камен, метал, стакло, гума, пластика, папир, тканина) и њихова својства (тврдо-меко, провидно-непровидно, храпаво-глатко).	- Компетенција за учење Оворно учешће у демокртском друштву - Рад са подацима и информацијама - Комуникација -Решавање проблема -Сарадња	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду Обезбеђивање корелације са сродним предметима Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације	Формативно свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Писана провера
---	--	--	--	---	---

-Снађе се у простору помоћу просторних одредница: напред-назад, лево-десно, горе-доле и карактеристичних објеката; -Одреди време својих активности помоћу временских одредница: делови дана, обданица и ноћ, дани у недељи, пре, сада, после, јуче, данас, сутра, прекјуче	ОСНОВНИ НИВО 1ПД.1.4.2. зна помоћу чега се људи оријентишу у простору: лева и десна страна, стране света, адреса, карактеристични објекти 1ПД.1.4.1. уме да препозна кретање тела у различитим појавама 1ПД.1.4.4. Зна јединице за мерење времена: дан, недеља, месец, година, деценија и век СРЕДЊИ НИВО 1ПД.2.4.1. зна да кретање тела зависи од силе која на њега делује, врсте подлоге и облика тела	СНАЛАЖЕЊЕ У ПРОСТОРУ И ВРЕМЕНУ (оријентација) Кретање и сналажење у простору у односу на просторне одреднице: напред-назад, лево-десно, горе-доле и карактеристичне објекте. Сналажење у времену у односу на временске одреднице: делови дана, обданица и ноћ, дани у недељи, пре, сада, после, јуче, данас, сутра, прекјуче, прекосутра	- Компетенција за учење - Рад са подацима и информацијама - Комуникација -Решавање проблема -Сарадња	Садржаје који се односе на <i>кретање и сналажење у простору</i> коришћењем просторних одредница (напред- назад, лево- десно, горе- доле) и карактеристичних објеката пожељно је практично истраживати, како у учионици тако и ван ње. <i>Сналажење у времену</i> конципирано је тако да се полази од основних, временски ближих појмова (делови дана; сада, пре, после; прекјуче, јуче, данас, сутра, прекосутра; дани у недељи) који су потребни ученику за планирање и реализовање свакодневних активности. Важно је код ученика освестити цикличност у смењивању наведених временских одредница – смена: обданице и ноћи, делова дана и дана у седмици.	Формативнос вакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак Писана провера
---	---	--	---	--	---

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ				
Начин провере остварености исхода, формативно и сумативно оцењивање				
Шта пратимо		Поступак	Инструменти оцењивања	Време
Степен остварености циљева, исхода и прописаних, односно прилагођених стандарда постигнућа у току савладавања програма предмета	Процењују се: - вештине изражавања и саопштавања; -разумевање, примена и вредновање научених поступака и процедура; - рад са подацима и -рад на различитим врстама текстова; -уметничко изражавање; вештине, руковање прибором, алатом и технологијама и извођење радних задатака.	- Формативно оцењивање: Свакодневно бележење активности и постигнућа ученика на часу у свеску ученика и евиденције наставника -Комисија ученика и наставница - Усмено одговарање -Редовност доношења домаћег -Ученици воде евиденцију -Прегледање свезака - Писане провере Ученици дају самопроцену оцене - Групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика) - Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика)	Број јављања: -За јављање + -За јављање више пута ++ -За давање комплетног, потпуног одговора на тежа питања +++ -Ко не зна одговор – запис датума Учесталост јављања на часу по месецима -Свеобухватност одговора -Хоризонтално и вертикално повезивање градива -Самосталност у одговарању -За недоношења домаћег – запис датума у евиденцију За редовно доношење домаћег задатка + Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...) -Степен залагања свих чланова групе -Процена резултата рада група (пано, табела...)	-Свакодневно бележење током године -Пресек стања по тромесечјима -На крају школске године и на крају полугодишта

Ангажовање ученика у настави	- Одговоран однос према раду, постављеним задацима, и исказано интересовање и мотивацију за учење и напредовање - активно учествовање у настави, сарадњу са другима.	Вођење евиденције од стране наставника о: -Броју јављања на часовима -Броју успешности у групном раду, раду у пару -Учешћу на конкурсима - Пружању помоћи другим ученицима у току рада -Израда паноеа	- Све што је рађено на часу налази се у свескама. - Ангажовање и квалитет учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима.	- Пресек стања по тромесечјима
-------------------------------------	---	--	---	--------------------------------

ЛИКОВНА КУЛТУРА

ЦИЉ учења предмета ликовна култура је да се ученик, развијајући стваралачко мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и да изграђује позитиван однос према култури и уметничком наслеђу свог и других народа.

Редни број	ТЕМА	Месец										О*	У*	Укупно
		IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI			
1.	ЛИКОВНА КУЛТУРА И ОКРУЖЕЊЕ ОДНОСИ У ВИДНОМ ПОЉУ	0	0	0	0	0	0	0	0	3	2	2	2	4
2.	ОДНОСИ У ВИДНОМ ПОЉУ	4	5	3	3	0	0	0	0	0	0	10	6	16
3.	СПОРАЗУМВАЊЕ	0	0	0	0	0	0	1	4	1	0	3	3	6
4.	ОБЛИКОВАЊЕ	0	0	0	1	4	2	3	0	0	0	3	7	10

Укупно	4	5	3	4	4	2	4	4	4	2	18	18	36
--------	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----

Кључни појмови: простор, облик и линија.

ИСХОДИ	СТАНДАРДИ	НАСТАВНА ТЕМА, КЉУЧНИ ПОЈМОВИ, ТИП ЧАСА И САДРЖАЈИ	КОМПЕТЕНЦИЈЕ ОПШТЕ И МЕЂУПРЕДМЕТ НЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	Начини и поступци остварива ња програма (Дидактичко -методичко упутство)	Начин провере оствареност и исхода
-Одреди, самостално и у сарадњи са другима, положај облика у простору и у равни - Црта на различитим подлогама и форматима папира - Користи материјал и прибор у складу са инструкцијама -Обликује једноставне фигуре од меког материјала - Преведе једноставне појмове и информације у ликовни рад - Изрази, материјалом и техником по избору, своје замисли,	ЛИКОВНА КУЛТУРА И ОКРУЖЕЊЕ ОДНОСИ У ВИДНОМ ПОЉУ (простор) Простор. Отворени и затворени простор, природа и простор који је човек обликовао. Карактеристичне визуелне одлике по којима се препознаје врста простора. Значај чувања споменика или значајних објеката у најближем окружењу. Значај уређења простора у коме ученик борави. Уметничка занимања и производи. Слика – сликар, вајар – скулптура, фотограф – фотографија... Изглед употребних предмета које су дизајнирали уметници. Установе културе (биоскоп, музеј, галерија, позориште, библиотека...). Правила понашања и облачења у различитим установама културе, договорена правила	Знак. Графички знак (ноте, слова и цифре), гестовни и звучни знак. Лепо писање. Украсна слова.	- Компетенција за учење - Рад са подацима и информацијама -Комуникација -Одговорно учешће у демократском друштву - Естетичка компетенција - Решавање проблема -Сарадња -Дигитална компетенција	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графика Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду Обезбеђивање корелације са сродним предметима Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима	Прикупљање информација из различитих извора: свакодневна посматрања, активност на часу, однос према раду, однос према себи, однос према другима, разумевање, повезивање, оригиналност, вербално изражавање, употреба техника

доживљаје, утиске, сећања и опажања - Преобликује, сам или у сарадњи са другима, употребне предмете мењајући им намену тродимензионалне облике одабраним материјалом и поступком -Преобликује предмет за рециклажу дајући му нову употребну вредност -Одабере, самостално, начин спајања најмање два материјала -Комбинује ритам, линије и облике стварајући оригиналан орнамент за одређену намену -Објасни зашто је дизајн важан и ко дизајнира одређене производе -Разматра, у групи, како је учио/-ла о облицима и где та знања примењује	понашања. Светлост и сенка. Природни и вештачки извори осветљења. Промена осветљености у току дана. Изражајна својства линија у односу на материјал и прибор. Обликовање слике. Боја природних облика и боја облика које је створио човек. Изражајна својства боје у односу на материјал и прибор. Преобликовање. Предмети и материјал погодни за преобликовање (оштећени предмети, амбалажа, остаци тканина...).	СПОРАЗУМЕВАЊЕ (комуникација)	Различите информације као мотивација за стваралачки рад. Природа и непосредно окружење; машта и стварни догађаји; приче, песме и текстови из књига и часописа за децу и уџбеника, уметничка дела... Читање визуелних информација. Илустрација у деџим књигама и уџбеницима. Стрип. Цртани и анимирани филм – традиционално урађени (слободоручно обликовани или нацртани ликови) и савремени (урађени у апликативном програму). Прича у цртаном и анимираном филму. Изглед	одељења Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графика Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду Обезбеђивање корелације са сродним предметима Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације
---	--	--	---	--	---

искаже своје мишљење о томе зашто је уметничко наслеђе важно -Изрази познате појмове мимиком и покретом тела, без звука -Повеже одабрану установу културе са њеном наменом -Поштује договоре и правила понашања и облачења приликом посете установама културе -Опише, својим речима,	места и ликова.				
визуелне карактеристике по којима препознаје облике и простор -Пореди своје утиске и утиске других о уметничким делима, изгледу објеката/предмета и облицима из природе и окружења	Традиција. Празници и украшавање. Невербално изражавање. Пантомима, игре, перформанс.				

-Користи материјал и прибор у складу са инструкцијама					
Изрази, материјалом и техником по избору, своје замисли, доживљаје, утиске, сећања и опажања; – Преобликује, сам или у сарадњи са другима, употребне предмете мењајући им намену; – Изрази познате појмове мимиком и покретом тела, без звука;	ОБЛИКОВАЊЕ (преобликовање) Материјал и прибор. Поступци правилног и безбедног руковања и одржавања материјала, прибора и радне површине, значај одржавања хигијене и безбедног руковања прибором. Обликовање скулптуре. Обликовање меких материјала поступком додавања. Спајање разноврсних материјала. Обликовање цртежа. Врсте линија (отворена, затворена, права, крива, светла, тамна, широка, уска, дугачка, кратка, непрекинута, непрекидана, груба, нежна, спирална, таласаста, степенаста...)	- Компетенција за учење - Рад са подацима и информацијама -Комуникација -Решавање проблема -Сарадња -Естетичка компетенција	Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања Коришћење е-учбеника, и др.	Прикупљање информација из различитих извора: свакодневна посматрања, активност на часу, однос према раду, однос према себи, однос према другима, разум евање, повезивање, оригиналност, вербално изражавање, употреба техника	

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ							
Шта		Начин провере остварености	да, формативно и		оцењивање		
Шта		Поступак		Инструмент	оцењивања		Време
Степен остварености циљева, исхода и прописаних, односно прилагођених	Процењивање у вештинама и изражавања; саопштавање, разумевање -примену вреднов научених и	ју се: ања и ња; ње, и ње поступака ура;	- Проверавање постигнућа и напредовања ученика врш полазећи од - ученикових способности, спретности и умешности. ученик нема развијене	праћење иће се степена Уколик	Од ученика се очекује да размишљају, истражују, да се договарају и размењују идеје и искуства како би ислилили како да см ефикасно споје или више два материјала ликују ликовни када об рад Сви ученици су тигли дос исход ако су у године цртали току	Свакодневно бележење током године Пресека стања по троесећјима м На крају ске године и на шк крају п олугодишта	
стандарда постигнућа у току савладавања програма предмета	- рад са подацима и - рад на различитим врстама техника; уметничко изражавање; вештине, - руковање прибором, алатом и технологијама и извођење радних задатака .	способности, приликом процењивања узимаће се у обзир индивидуално напредовање у односу на сопствена претходна постигнућа, могућности и ангажовање ученика у наставном процесу. Наставник редовно прати и бележи успешност рада ученика, а затим на крају програмске целине бележи успешност рада ученика.	ратноврсним материјалом/прибором. Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато...) Степен залагања свих чланова групе Процена резултата рада група (пано, табела...)				

Ангажовање ученика у настави	одговоран однос према раду, постављеним задацима, и исказано интересовање и мотивацију инапредовање. Активно учествовање у настави, сарадњу са другима.	Вођење евиденције од стране наставника о: -Броју јављања на часовима -Броју успешности у групном раду, раду у пару -Учешћу на конкурсима - пружању помоћи другим ученицима у току рада -Израда панора	-Све што је рађено на часу налази се у свескама -ангажовање и квалитет учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима	Пресек стања по тромесечјима
-------------------------------------	--	--	--	-------------------------------------

МУЗИЧКА КУЛТУРА

ЦИЉ учења предмета музичка култура је да код ученика развије интересовање и љубав према музици кроз индивидуално и колективно музичко искуство којим се подстиче развијање креативности, естетског сензибилитета и духа заједништва, као и одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа.

Редни број	ТЕМА	Месец										О*	У*	Укупно
		IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI			
1.	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	0	2	1	1	0	0	1	0	1	1	5	2	7
2.	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	4	2	3	3	3	1	3	3	2	0	17	7	24
3.	МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО	0	0	1	0	1	1	0	0	1	1	3	2	5
Укупно		4	4	5	4	4	2	4	3	4	2	25	11	36

- **Кључни појмови:** тон, покрет, мелодија, ритам и извођење.

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА, КЉУЧНИ ПОЈМОВИ, ТИП ЧАСА И САДРЖАЈИ	КОМПЕТЕНЦИ ЈЕ ОПШТЕ И МЕЂУПРЕДМЕ ТНЕ КОМПЕТЕНЦИ ЈЕ	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичко- методичко упутство)	Начин провере остварености исхода
-Објасни својим речима утиске о слушаном делу, особине тона, доживљај прегласне музике и њеног утицаја на тело и зашто је тишина важна; – Разликује одабране звукове и тонове, певање/свирање; хор/један певач/група певача; оркестар/један свирач/група свирача, боју различитих певачких гласова и инструмената и музичке изражајне елементе; – Препозна музички почетак и крај и понављање теме или карактеристичног мотива у слушаном делу; – Повезује музичко дело у односу на њему блиске ситуације, врсту гласа и боју инструмента са	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ (тон, мелодија) Уметничка музика у цртаним и анимираним филмовима. Однос звук – лик, музика – радња. Композиције које илуструју различита осећања. Звук и тон (извори). Звуци тела (пулс, куцање срца, дисање...). Звуци из природе и окружења. Звучни знак (школско звоно, аутомобилска сирена...). Тон: боја (различити гласови и инструменти), трајање (кратак – дуг), јачина (гласан – тих), висина (висок – дубок). Тишина и одсуство звука. Композиције које илуструју различите боје људског гласа и инструмената. Музички дијалог (хор, глас и хор, глас и инструмент, два гласа, два инструмента, један свирач, група свирача, оркестар). Различити жанрови везани за ситуације значајне за ученике (празници, приредбе, свечаности, рођендани, венчања, новогодишње и божићне песме...). Музичка прича. Карактер дела и елементи музичке изражајности (условљеност).	Компетенција за учење - Рад са подацима и информацијама -Комуникација -Одговорно учешће у демократском друштву -Естетичка компетенција -Решавање проблема -Сарадња -Дигитална компетенција	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графика Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду Обезбеђивање корелације са сродним предметима Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења	Праћење и вредновање, оцењивање ученика треба обављати континуирано, уважавајући интересовања и активности ученика у процесу учења, а у складу са индивидуалним развојним способностима. Оцењивање се врши описно. Уколико ученик нема развијене посебне способности, приликом процењивања узимаће се у обзир индивидуално напредовање у односу на

	Музички бонтон. Музика и здравље. Носиоци звука (це-де плејер, ем пе 3 плејер, рачунар...).			сопствена претходна постигнућа, могућности и ангажовање ученика у наставном процесу. Наставник прво мора да упозна музичке
--	--	--	--	--

	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ (извођење, покрет) Изговор бројалице у ритму уз покрет – плескање, пуцкетање прстима, корачање, дланом о надланицу, ударом о клупу. Звучне ономотопеје и илустрације. Држање тела и дисање – правилан начин певања. Правилна дикција – изговарање брзалица и бројалица. Певање песама по слуху различитог садржаја и карактера. Певање песама уз покрет – песме уз игру и народне песме Певање модела и наменских песама и повезивање њихових почетних тонова уз боју (до-зелено, ре-браон, ми-жуто, фа-плаво и сол-црвено). Дечји ритмички инструменти и начииа свирања на њима. Свирање по слуху пратње уз бројалице и песме – пулс, ритам, груписање удара.	- Рад са подацима и информацијама -Комуникација - Компетенција за учење - Рад са подацима и информацијама -Одговорно учешће у демократском друштву -Естетичка компетенција -Решавање проблема -Сарадња - Дигитална компетенција	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду Обезбеђивање корелације са сродним предметима Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења	способности сваког ученика, а затим да редовно прати напредовање ученика. Сагледава се опште ангажовање и рад ученика. Потребно је да учитељ и у овој етапи наставног процеса делује подстицајно на ученика, користи интересантне начине рада, и диференциране задатке.
--	---	--	---	--

	Певање и извођење музичких игара уз свирање на деčјим инструментима – песме уз игру, дидактичке игре, музичке драматизације. Свирање инструменталних аранжмана на деčјим ритмичким инструментима и на алтернативним изворима звука. Свирање графички представљеног ритма. Музички бонтон.			
--	---	--	--	--

– Објашњава својим речима доживљај свог и туђег извођења; – Учествоје у школским приредбама и манифестацијама; – Направи децје ритмичке инструменте; – Ствара звучне ефекте, покрете уз музику, мању ритмичку целину помоћу различитих извора звука, ритмичку пратњу за бројалице, песме и музичке игре помоћу различитих извора звука, музичко питање и одговор на ритмичким удараљкама, једноставну мелодију на краћи задати текст; – Изабере према литерарном садржају одговарајући музички садржај.	МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО (извођење) Израда децјих ритмичких инструмената од различитих материјала. Стварање звукова из непосредне околине и природе спонтаном или договореном импровизацијом. Креирање сопствених покрета уз музику која се изводи или слуша. Стварање звучних ефеката и једноставне ритмичке пратње користећи различите изворе звука. Бирање инструмената на основу звука и стварање једноставне ритмичке пратње уз бројалице, песме и музичке игре. Стварање мањих ритмичких целина на основу музичког искуства – изговором у ритму, различитим покретима, предметима и децјим ритмичким инструментима. Стварање музичких питања и одговора на децјим ритмичким инструментима у дијалогу. Стварање једноставне мелодије на краћи текст. Бирање познатих музичких садржаја, звучних ономатопеја и илустрација за стварање звучне приче – праћење литерарног текста.	- Рад са подацима и информацијама -Комуникација - Компетенција за учење - Рад са подацима и информацијама -Одговорно учешће у демократском друштву -Естетичка компетенција	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду Обезбеђивање корелације са сродним предметима Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења	Наставник прво мора да упозна музичке способности сваког ученика, а затим да редовно прати напредовање ученика. Сагледава се опште ангажовање и рад ученика. Потребно је да учитељ и у овој етапи наставног процеса делује подстицајно на ученика, користи интересантне начине рада, и диференциране задатке.
--	---	--	---	--

--	--	--	--	--

ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ				
Начин провере остварености исхода, формативно и сумативно оцењивање				
Шта пратимо		Поступак	Инструменти оцењивања	Време
Степен оствареност и циљева, исхода и прописаних, односно прилагођених стандарда постигнућа у току савладавања програма предмета	- Праћење и вредновање, оцењивање ученика треба обављати континуирано , уважавајући интересовања и активности ученика у процесу учења, а у складу са индивидуалним развојним способностима . Оцењивање се врши описно. Уколико ученик нема развијене посебне способности, приликом процењивања узимаће се у обзир индивидуално напредовање у односу на сопствена претходна постигнућа, могућности и ангажовање ученика у наставном процесу..	- Проверавање постигнућа и праћење напредовања ученика вршиће се полазећи од: - ученикових способности, степена спретности и умешности. Уколико ученик нема развијене посебне способности, приликом процењивања узимаће се у обзир индивидуално напредовање у односу на сопствена претходна постигнућа, могућности и ангажовање ученика у наставном процесу. Наставник редовно прати и бележи успешност рада ученика, а затим на крају програмске целине бележи успешност рада ученика.	Број јављања: За јављање+ За јављање више пута ++ За давање комплетног, потпуног одговора на тежа питања+++ Ко не зна одговор – запис датума Учесталост јављања на часу по месецима. Свеобухватност одговора Хоризонтално и вертикално повезивање градива Самосталност у одговарању За недоношења домаћег – запис датума у евиденцију За редовно доношење домаћег задатка (направљен инструмент, ..) + Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато...) Степен залагања свих чланова групе Процена резултата рада група (пано, табела...)	Свакодневно бележење током године Пресек стања по тромесечјима На крају школске године и на крају полугодишта

Ангажова њ е ученика у настави	Одговоран однос према раду, постављеним задацима, и исказано интересовање и мотивацију за учење и напредовање. активно учествовање у настави, сарадњу са другима.	Вођење евиденције од стране наставника о: -Броју јављања на часовима -Броју успешности у групном раду, раду у пару -Пружању помоћи другим ученицима у току рада	-Све што је рађено на часу налази се у свескама -ангажовање и квалитет учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима	Пресек стања по тромесечјима
---	---	--	---	------------------------------

ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ

ЦИЉ учења предмета физичко и здравствено васпитање је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.

Редни број	ТЕМА	Месец										О*	У*	П*	С*	Укупно
		IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI					
1.	ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	5	5			10
2.	МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ	8	8	10	8	6	8	10	10	10	8	52	35			87
3.	ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА	1	3	0	0	0	0	1	2	4	0	6	5			11
4.																
5.																
Укупно		10	12	11	9	7	9	13	13	15	9	63	45			108

- **Кључни појмови:** васпитање, физичко вежбање, игра, здравље и култура.

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА, КЉУЧНИ ПОЈМОВИ, ТИП ЧАСА И САДРЖАЈИ	КОМПЕТЕНЦИ ЈЕ ОПШТЕ И МЕЂУПРЕДМЕ ТНЕ КОМПЕТЕНЦИ ЈЕ	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичко- методичко упутство)	<i>Начин провере остварености исхода</i>
– Примени једноставне, двоставне општеприпремне вежбе (вежбе обликовања); – Правилно изведе вежбе, разноврсна природна и изведена кретања;	ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ (васпитање) Вежбе за развој снаге. Вежбе за развој покретљивости. Вежбе за развој издржљивости. Вежбе за развој брзине. Вежбе за развој координације.	- Компетенција за учење -Комуникација -Одговорно учешће у демократском друштву -Естетичка компетенција -Решавање проблема -Сарадња	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графика Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду Обезбеђивање корелације са сродним предметима Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења	Подједнако, континуирано прати и вреднује: – стање физичких способности; – стање здравља и хигијенских навика; – достигнути ниво савладаности моторичких вештина; – однос према раду. Оцењивање се врши описно, на три нивоа, на основу достигнутог и предвиђених исхода.

– Комбинује и користи усвојене моторичке вештине у игри и у свакодневном животу; – Одржава равнотежу у различитим кретањима; – Разликује правилно од неправилног држања тела и правилно држи тело; – Примењује правилну технику дисања приликом вежбања; – Изведе кретања, вежбе и кратке саставе уз музичку пратњу; – Игра дечји и народни плес; – Користи основну терминологију вежбања; – Поштује правила понашања на просторима за вежбање; – Поштује мере безбедности током вежбања; – Одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима у просторима за вежбање; – Поштује правила игре; – навија фер и бодри	МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ (вежбање, игра) - Ходање и трчање - Скакања и прескакања - Бацања и хватања - Пузања, вишења, упори и пењања - Вежбе на тлу - Вежбе равнотеже - Вежбе са реквизитима - Плес и ритмика - Полигони	- Компетенција за учење - Рад са подацима и информацијама -Комуникација - Компетенција за учење - Рад са подацима и информацијама -Одговорно учешће у демократском друштву -Естетичка компетенција -Решавање проблема -Сарадња -Дигитална компетенција	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикана Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду Обезбеђивање корелације са сродним предметима Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења	Подједнако, континуирано прати и вреднује: – стање физичких способности; – стање здравља и хигијенских навика; – достигнути ниво савладаности моторичких вештина; – однос према раду. Оцењивање се врши описно, на три нивоа, на основу достигнутог и предвиђених исхода.
--	---	--	---	---

учеснике у игри; – Прихвати сопствену победу и пораз;				
--	--	--	--	--

ДИГИТАЛНИ СВЕТ

Назив предмета **ДИГИТАЛНИ СВЕТ**

Циљ Циљ наставе и учења предмета Дигитални свет је развијање дигиталне компетенције ученика ради њиховог оспособљавања за безбедну и правилну употребу дигиталних уређаја за учење, комуникацију, сарадњу и развој алгоритамског начина размишљања.

Разред Први

Годишњи фонд 36 часова

Редн и број	ТЕМА	Месец										О	У	П	С	Укупн о
		IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI					
1.	Дигитално друштво	4	5	4	2	0	0	0	0	0	2	10	6	0	1	17
2.	Безбедно коришћење дигиталних уређаја	0	0	0	2	1	4	4	1	1	1	9	5	0	0	12
3.	Алгоритамски начин размишљања	0	0	0	0	0	0	0	2	3	0	2	3	0	0	5

РЕДНИ БРОЈ ОБЛАСТИ /ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ТЕМА	МЕЊУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	ИСХОДИ
1.	ДИГИТАЛНО ДРУШТВО	- Компетенција за учење; - Дигитална компетенција; - Естетичка компетенција; - Рад с подацима и информацијама; - Сарадња.	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: - препозна дигиталне уређаје из окружења и именује неке од њих; - наведе неке од животних ситуација у којима дигитални уређаји олакшавају обављање послова; - упореди начине рада и живота људи пре и после појаве дигиталних уређаја; - упореди начине креативног изражавања са дигиталним уређајима и без њих;

			• користи дигиталне уџбенике за учење (самостално и/или уз помоћ наставника); • упореди дигитални и папирни уџбеник; • упореди традиционалне видове комуникације са комуникацијом посредством дигиталних уређаја; • наведе неке од карактеристика „паметног” дигиталног уређаја; • наведе на који начин дигитални уређаји могу да допринесу упознавању културне баштине.
2.	БЕЗБЕДНО КОРИШЋЕЊЕ ДИГИТАЛНИХ УРЕЂАЈА	• Компетенција за учење; • Дигитална компетенција; • Одговоран однос према здрављу; • Одговоран однос према околини; • Рад с подацима и информацијама; • Сарадња.	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: • наведе основна правила за коришћење дигиталних уређаја како не би угрозио здравље; • наведе неке од здравствених ризика везаних за прекомерно или неправилно коришћење дигиталних уређаја; • доведе у везу начин одлагања електронског отпада са загађењем животне средине; • наброји основне податке о личности; • објасни зашто саопштавање података о личности представља ризично понашање при комуникацији помоћу дигиталних уређаја; • именује особе или институције којима се треба обратити за помоћ у случају контакта са непримереним дигиталним садржајем, непознатим, злонамерним особама или особама које комуницирају на неприхватљив начин; • наведе основне препоруке за руковање дигиталним уређајем на одговоран начин (примена мера физичке заштите) и објасни зашто је важно примењивати их.
3.	АЛГОРИТАМСКИ НАЧИН РАЗМИШЉАЊА	• Компетенција за учење; • Дигитална компетенција; • Решавање проблема; • Рад с подацима и информацијама; • Естетичка компетенција; • Сарадња.	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: • анализира једноставан познати поступак/активност и предлаже кораке за његово спровођење; • протумачи симболе познатог/договореног значења и спроведе поступак описан њима; • уочи и исправи грешку у симболима израженом упутству (алгоритму), провери ваљаност свог решења и по потреби га поправи (самостално или сараднички); • доведе у везу алгоритам и понашање дигиталног уређаја.

Кључни појмови садржаја: дигитални уређаји, интернет, електронски отпад, подаци о личности, безбедност, решавање проблема, алгоритам.

УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Предмет Дигитални свет намењен је развијању дигиталне компетенције код ученика првог разреда основне школе. Програм наставе и учења за први разред оријентисан је на процес учења и остваривање исхода.

Исходи су искази о томе шта ученици умеју да ураде на основу знања која су стекли учећи предмет Дигитални свет. Представљају опис интегрисаних знања, вештина, ставова и вредности ученика, који су груписани у три наставне теме: Дигитално друштво, Безбедно коришћење дигиталних уређаја и Алгоритамски начин размишљања.

1. ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Полазећи од датих исхода и садржаја наставник најпре креира свој годишњи – глобални план рада из кога ће касније развијати своје оперативне планове. Дефинисани исходи олакшавају наставнику даљу операционализацију исхода на ниво конкретне наставне јединице. При планирању треба, такође, имати у виду да се исходи разликују, да се неки лакше и брже могу остварити, али је за већину исхода потребно више времена и више различитих активности.

Наставник је у планирању, припреми и остваривању наставе и учења аутономан. За сваки час треба планирати и припремити средства и начине провере остварености пројектованих исхода.

2. ОСТВАРИВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Наведене исходе могуће је остварити са различитим нивоима расположивости дигиталних уређаја намењених за коришћење од стране ученика, укључујући и могућност да само наставник располаже дигиталним уређајем. Уколико наставник има на располагању одговарајуће дигиталне уређаје (рачунаре, таблете, мобилне телефоне, роботе и друге физичке дигиталне уређаје...), ученици треба да их користе на начин који директно доприноси остваривања дефинисаних исхода учења. Вероватно је да ученици имају искуства са коришћењем дигиталних уређаја. Од изузетног је значаја да та искуства наставник увиди и уважи. Ученици могу бити вешти корисници технологије, али то не значи да су и компетентни у овој области. У том смислу, наставник има слободу да наставу организује у складу са техничким могућностима, предзнањима и потребама својих ученика.

Током реализације наставе, рад наставника мора бити континуирано усмерен ка смањивању дигиталног јаза. Важно је да наставници помогну ученицима да увиде да технологија није свима једнако доступна, те да немогућност приступа технологији може да угрози одређене групе или појединце у друштву. Отуда је неопходно да наставник, пре него што планира конкретне активности учења, уочи постојање ученика који би, због ограниченог приступа технологији, могли да буду искључени или у неповољном положају. На пример, ако наставник предвиђа коришћење апликације на таблету или мобилном телефону, он мора да буде сигуран да те активности нису неповољне за ученике који немају приступ таквој технологији код куће. Обавезивање ученика да користе наставне материјала за које им је потребан приступ интернету од куће неправедно је према онима који га немају. За такве ученике наставник мора да обезбеди алтернативу – могућност приступа школским

дигиталним уређајима, пре или после наставе.Значајно је и да наставник упозна ученике са стереотипом да је бављењем информатиком и програмирањем поље рада резервисано за мушку популацију и да га демантује кроз навођење адекватних примера (Ада Лавлејс и сл.).

Дигитално друштво

Наставник треба да креира образовну ситуацију у којој ученици могу да увиде да су дигитални уређаји свуда око њих – код куће, у школи, дому здравља, продавници, на паркингу, улици.Наставник не сме да инсистира на дефинисању дигиталног уређаја.Он треба да има у виду да рачунари данас имају различите појавне облике.Десктоп, лаптоп или таблет јесу рачунари, али то је и телефон, као и нека савремена играчка, фрижидер, клима уређај, веш-машина.Отуда термин рачунар (енгл. компутер) није довољан, те користимо термин дигитални уређај. Ученике треба подстицати да поделе са вршњацима животне ситуације које су их увериле у корисност дигиталних уређаја, тј.опишу како родитељи: плаћају рачуне од куће (без чекања у реду, у време када им је угодно, чак и ноћу), како проналазе информације које су им потребне (радно време продавнице, временску прогнозу, читају новине и сл.), користе навигацију...

Наставник треба да створи услове за хеуристички разговор постављајући питања: Некада није било рачунара. И тада су лекари лечили људе.Сада лекари користе дигитални уређај.Зашто?(Повезивањем рачунара, систем здравствене заштите обезбеђује да ажурни подаци о здравственом стању пацијента буду доступни не само једном лекару, већ свим лекарима укљученим у његово лечење.Не постоји потреба ни за издавањем папирних рецепата за лекове.Тиме се смањују трошкови и обезбеђује правовремено издавање лекова пацијентима којима су потребни, као и штити животна средина); Како ради касир у продавници?Да ли укуцава цену производа?Како је употребом дигиталног уређаја унапређен његов рад?(Скенирајући бар-кодове, касир ради брже, производи које су купци купили нису више на стању у продавници, менаџер продавнице зна шта треба набавити, а шта не); Наставници су подучавали децу и пре рачунара.Сада користе дигитални уређај.Зашто?(Некада су наставници уписивали оцене у папирни дневник.Сада користе електронски дневник.Коришћењем електронског дневника наставник омогућава да родитељи лако могу да прате оцене своје деце, да правовремено виде коментаре наставника и васпитно делују.)

Како би створио услове да ученици упореде начине креативног изражавања у ликовној уметности (вајарство) са дигиталним уређајима и без њих, наставник треба да омогући ученицима да, на часу, вајају у пластелину популарни лик из цртаћа.Током часа, наставник треба да прикаже ученицима видео-запис дигиталног вајања истог јунака, у 3Д програму и са ученицима извршити поређење вајања и дигиталног вајања.

Обуку ученика за коришћење дигиталних уџбеника наставник треба да спроводи планирано, у више наврата, у ситуацијама када дигитални уџбеник пружа могућности које премашују традиционални и доприноси разумевању наставног садржаја различитих предмета, те конструкцији и функционализацији знања.На часовима наставник треба да омогући ученицима да искажу своје виђење предности и мана дигиталних уџбеника.Ако ученици користе дигиталне уџбенике различитих издавача, добро би било да наставник подстакне ученике да упореде платформе и укажу на различите добробити сваке од њих.Ученици треба да решавају тестове у уџбеницима и играју образовне игре, а све у контексту конструкције конкретних знања и јачања дигиталне компетенције.

Питања попут: Како људи комуницирају? Како дигитални уређаји доприносе брзини и лакоћи комуникације?Како данас комуницирамо са особама које су физички удаљене, живе у различитим деловима света?Да ли је могуће комуницирати коришћењем сваког дигиталног уређаја?Који су предуслови за комуникацију помоћу дигиталних уређаја?Који дигитални уређаји су „паметни” и има ли, уопште простора да,

у овом контексту, говоримо о памети?наставник треба да постави ученицима и омогући им да поделе своја искуства када су у питању видови комуникације са дигиталним уређајима и без њих. У овом контексту, наставник треба да искористи прилику да са ученицима разговара и о интернету, без инсистирања на дефинисању појма.(Комуникација лицем у лице, разговор посредством фиксне телефоније неки су од традиционалних начина комуникације.Мобилни телефон је дигитални уређај помоћу кога можемо увек да комуницирамо (ако имамо домет и платили смо рачун).Да ли је то случај и са таблетом?За комуникацију помоћу таблета неопходан нам је приступ интернету и одговарајући програми.Наставник треба да упозна ученике са могућностима комуникације на релацији човек - дигитални уређај (паметни фрижидер, машина за прање веша, клима-уређај).)

Ако могућности локалне средине дозвољавају, наставник треба да одведе ученике у музеј, у осмишљену туру која им пружа прилику за уметнички доживљај и учење.У учионици, наставник треба да демонстрира ученицима виртуелну посету неком од најзначајнијих светских музеја/галерија и подстакне их на размишљање о условима који су били потребни да би се приказана установа културе посетила.Оно што ученици треба да схвате јесте да дигиталне уређаје можемо и треба да користимо како би повећали (створили нове) прилике за учење и искуства из области науке, културе и уметности.Посебно је значајно да наставник, пре екскурзије или наставе у природи, употреби неку од постојећих веб-презентација ([хттп://виминачиум.орг.рс/изложбе/виминачиум-виртуал-тоур/](http://виминачиум.орг.рс/изложбе/виминачиум-виртуал-тоур/)) или апликација и, виртуелно, упозна ученике са местима и културним добрима (музејима, манастирима, споменицима) које ће посетити.На тај начин, наставник пружа ученицима прилику да упореде доживљај поднебља и културне баштине посредством дигиталног уређаја и уживо.О доживљају ученика треба продискутовати након повратка у школу.(Дигитални уређаји и интернет омогућавају приступ најзначајнијим достигнућима културе и науке без изласка из учионице.Њиховим коришћењем, повећава се доступност светске културне баштине.Нације производе бројне дигиталне производе да би промовисале сопствену културу и показале своја достигнућа.Да ли и ми треба о томе да мислимо и на томе да радимо и, да бисмо исто постигли, која знања треба да имамо, завршна су питања за ученике.)

Препоручени број часова је 18.

Безбедно коришћење дигиталних уређаја

Наставник треба да иницира хеуристички разговор – какав је начин живота савременог човека?Колико се крећемо, каквим се активностима бавимо?Указати на чињеницу да се број занимања у којима је дигитални уређај доминантно средство за рад непрестано увећава и да отуда потиче потреба да негујемо здраве навике када је употреба дигиталних уређаја у питању.Нагласити да проблеми који настају са видом и коштано-мишићним системом не настају од употребе технологије, већ од неправилног положаја тела, претежног седења, дужег гледања без промене фокуса.Своју тврдњу треба да подупре нпр.приказивањем видео-записа [хттп://бит.лу/КибернетскиПоремецај](http://бит.лу/КибернетскиПоремецај).

Наставник треба да демонстрира и, заједно са ученицима примени начине коришћења дигиталних уређаја на безбедан начин по здравље.Добро би било и да заједно излистају неке од здравствених ризика, разговарају о дужини утрошеног времена испред екрана, направе одговарајући постер и окаче га у учионици.

Правилно одлагање електронског отпада важно је питање за очување здраве животне средине.Наставник може од ученика да тражи да разговарају са родитељима и пронађу електронски отпад који поседују у кући и, уколико постоје услови, организује акцију прикупљања тог отпада.Алтернатива је да наставници разредне наставе исте школе организују заједничку акцију прикупљања електронског отпада и, као госта-експерта, позову стручњака из агенције за уклањање и складиштење ове врсте отпада да одржи адекватно предавање

ученицима.(У случају да у локалној средини не постоје услови за организацију оваквог догађаја, наставници би требало да се повежу са школама у којима се такве акције спроводе и, са својим ученицима.Уколико ни то није могуће реализовати, ученицима би требало приказати видео-снимак предавања стручњака.)

Указати на чињеницу да нису све особе које користе интернет добронамерне.Постоје људи који могу да угрозе имовину, па и живот других корисника интернета.У том смислу, треба приказати одабране видео-записе који адекватно третирају неке од најчешћих појава из спектра догађаја који настају откривањем података о личности (име и презиме, адреса становања, број телефона, фотографија, идентитет на интернету).

Крађа: [хттп://бит.лу/Опљацкани](http://бит.лу/Опљацкани)

Лажни идентитет: [хттп://бит.лу/ЛазниИдентитет](http://бит.лу/ЛазниИдентитет)

Од изузетног значаја је да ученици схвате који подаци спадају у податке о личности, као и на које начине их људи најчешће чине доступним на интернету. Више информација о безбедном коришћењу интернета код деце узраста 4-8 година (стручне текстове, цртане филмове за децу, итд.) наставник може да пронађе на: [хттпс://дигитални-водиц.уцпд.рс/застита-лицних-података-и-приватности-на-интернету/](https://дигитални-водиц.уцпд.рс/застита-лицних-података-и-приватности-на-интернету/).

Посебну пажњу треба посветити чињеници да људи своје личне податке чине доступним добровољно (најчешће из незнања или наивности).Наставник треба да покрене дискусију о непримереној комуникацији (говор мржње, вређање, омаловажавање), као и о ризичној комуникацији (контакт са непознатим особама) у реалном животу.Затим, треба да помогне ученицима да формирају вредносне ставове који се поједнако односе на комуникацију у онлајн и офлајн свету.Такође, наставник треба да подстакне ученике да наведу ситуације у којима су се срили са различитим врстама непримереног садржаја у реалном животу и нагласи да је слична ситуација у онлајн свету. Неопходно је да, током разговора са ученицима, непрестано наглашава да они не треба да се осећају беспомоћно ако се нађу у сличним ситуацијама, већ да постоје особе и институције којима треба правовремено да се обрате и од којих ће добити адекватну заштиту:

1. родитељ/други законски заступник
2. наставник, педагог, психолог, директор

[хттпс://паметноибезбедно.гов.рс/](https://паметноибезбедно.гов.рс/) Телефон:
19833

Форма: [хттпс://паметноибезбедно.гов.рс/пријава-нелегалног-садржаја/](https://паметноибезбедно.гов.рс/пријава-нелегалног-садржаја/)

Користан извор:

[хттпс://www.цоммонсенсе.орг/едуцатион/дигитал-цитизенсхип/лессон/путтинг-а-стоп-то-онлине-меаннесс](https://www.цоммонсенсе.орг/едуцатион/дигитал-цитизенсхип/лессон/путтинг-а-стоп-то-онлине-меаннесс)

Дигитални уређаји захтевају пажљиво руковање и одговарајућу заштиту од неовлашћеног приступа.Ученике треба упознати са неколико важних принципа физичке заштите дигиталног уређаја (не доводити уређај у контакт са течностима, посебно слатким пићима, штитити га од прашине, излагања прекомерној топлоти, било због вишесатне употребе или остављања на сунцу или пећи и сл.).Поред физичке заштите, дигитални уређај треба обезбедити од неовлашћеног приступа.

Препоручени број часова је 8.

Алгоритамски начин размишљања

Знања ученика и садржаје осталих обавезних предмета и изборних програма требало би искористити како би се пред њих поставио адекватан задатак – поступак који треба да анализирају и предложе кораке за његово спровођење (колут унапред, писање слова, низ сличица од којих треба сачинити причу, низ сличица међу којима има сувишних...). Наставник треба да уведе термин алгоритам и да га ученицима протумачи као упутство за решавање неког проблема или извођење неког поступка. Свако инсистирање на дефиницијама није прихватљиво.

Ученике треба ставити у ситуацију да добију упутство прво за делимично познате и њима смислене задатке и поступе у складу са њим. Потребно је да наставник осмисли симболе које ученици треба да дешифрирају и изврше предвиђени поступак. У другој фази, наставник треба ученицима да обезбеди упутство које им омогућава да изврше потпуно непознати задатак. Након успешне реализације задатка, наставник треба да им укаже да су били у ситуацији у којој се сваки дигитални уређај налази – извршава наредбе (упутства), не знајући са којим циљем, али ипак савршено тачно и на корист својим корисницима.

Тестирање ваљаности алгоритма, исправљање грешака, осмишљавање и тестирање унапређеног решења драгоцени су тренуци учења. (Само ученик који је свестан чињенице да пут до успеха може бити вијугав има добре изгледе да постане успешан.) У том смислу, наставник често треба да поставља ученике у ситуације да разматрају унапред креиране алгоритме (упутства) за решавање одређених задатака, да у више наврата откривају грешке и исправљају их, све док не дођу не само до најбољег, већ и до најефикаснијег решења. Како би ученици јасно повезали алгоритам са понашањем дигиталног уређаја, наставник треба да им прикаже једноставан алгоритам (на табли), а затим и да им демонстрира како се дигитални уређај понаша у складу са тим алгоритмом. У циљу досезања предвиђеног исхода, најбоље је да наставник користи унапред програмираног робота или други физички дигитални уређај (попут микроконтролера) и демонстрира ученицима његово понашање. Уколико наставник располаже роботима или, за узраст ученика одговарајућим физичким дигиталним уређајима, препоручено је да и ученици искусе управљање њиховим понашањем, у складу са симболима исказаним алгоритмом. Ако су ученицима на располагању рачунари, рад у програму на адреси <https://csrc.nist.gov/projects/19685257/> може да допринесе досезању дефинисаног исхода. Препоручени број часова је 10.

3. НАЧИН ПРОВЕРЕ ОСТВАРЕНОСТИ ИСХОДА

У настави оријентисаној на процес учења и достизање исхода учења вреднују се процес и продукти учења. Устаљене методе процене постигнућа ученика, које наставници примењују у другим обавезним предметима и изборним програмима, могуће је примењивати и у настави овог предмета. Ипак, изазови попут чињенице да процена постигнућа заснована само на резултатима практичних задатака које ученици раде није довољан показатељ онога што они знају и умеју, или да је, при сарадничком раду, врло тешко идентификовати допринос сваког појединца, доводи до потребе за издвајањем неколико техника које се посебно препоручују за примену у оквиру предмета Дигитални свет (превасходно зато што у највећој мери корелирају са његовом природом):

– самопроцена: програм наставе и учења очекује да ученици објасне нпр. начин функционисања једноставних алгоритама (укључујући и оне које су сами креирали), тестирају их, а затим откривају и исправљају грешке у њима. Неговање праксе исказивања рефлексивних коментара током представљања онога што су урадили прилика је за развој самоувида и саморегулације у учењу и основа за процену властитог постигнућа ученика;

– вршњачка процена: ова врста процене постигнућа ученика природно се надовезује на процес самопроцене – ученици раде у пару или групи на истом задатку и имају могућност да, делећи одговорност, стварају и исправљају решења, те пружају конструктивне повратне

информације. (Ова метода широко је распрострањена у ИТ индустрији од стране професионалних програмера (програмирање у пару) и лако ју је превести у учионицу.);

– отворена питања: знање ученика о концептима који су обухваћени програмом неће увек бити лако уочљиво. Постављање отворених питања један је од начина на који наставник може да процени постигнућа својих ученика, али и да допринесе продубљивању њиховог разумевања конкретнoг концепта. Питања која почињу са „Зашто” или „Како” посебно су корисна: Зашто није добро да чашу са слатким пићем држиш поред дигиталног уређаја? Како ради твој алгоритам? Зашто је потребно да водиш рачуна о дужини времена које проводиш у раду са дигиталним уређајем? итд.;

– Већ знам – Желим да научим – Научио/ла сам: коришћење рубрика за идентификацију онога што већ знају, шта желе да науче и, накнадно, онога што су научили, корисна је техника коју ученици могу да користе за подршку самосталном учењу, а наставник за процену њихових постигнућа.

Примењујући предложене методе процене постигнућа ученика наставник креира и конзистентно гради персонализовано и подстицајно образовно окружење. Он прати постигнућа ученика из улоге активног посматрача и ментора. Избегнута је формална ситуација процењивања (наставник не прозива и не пропитује ученике), чиме је ниво стреса ученика битно смањен (потенцијално и елиминисан). Јачање самопоуздања ученика и саморегулације у учењу посебна је добробит која произилази из наведеног.

ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

ЦИЉ учења програма грађанско васпитање је подстицање развоја личности која је одговорна према својим правима и правима других, отворена за договор и сарадњу и спремна да активно учествује у животу школске заједнице, уважавајући принципе, процедуре и вредности демократског друштва.

Редни број	ТЕМА	Месец										О*	У*	П*	С*	Укупно
		IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI					
1.	ЉУДСКА ПРАВА Ја и други у одељењу	3	3	2	0	0	1	1	0	1	0	8	3			11
2.	ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО Одељење/група као заједница	1	1	1	1	1	1	0	1	1	2	8	2			10
3.	ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ Комуникација и сарадња	0	0	1	2	1	1	3	2	1	0	9	2			11

4.	ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ Акција одељења/групе	0	0	1	1	1	0	0	0	1	0	2	2			4
5.																
Укупно		4	4	5	4	3	3	4	3	4	2	27	9			36

* О-обрада; у -утврђивање; п-провера знања; с-систематизација

- Кључни појмови: различитости, комуникација и права.

ИСХОДИ	НАСТАВНА ТЕМА, КЉУЧНИ ПОЈМОВИ, ТИП ЧАСА И САДРЖАЈИ	КОМПЕТЕНЦИЈЕ ОПШТЕ И МЕЂУПРЕДМЕТ НЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичко-методичко упутство)	<i>Начин провере остварености исхода</i>
--------	--	--	---	--

-Наведе у чему је успешан и у чему жели да напредује; – Уочава међусобне разлике и сличности са другим ученицима у одељењу; – Понаша се на начин који не угрожава потребе, права и осећања других; – Препозна код себе и других основна осећања; – Препознаје примере поштовања и кршења права детета у свом окружењу, причама, филмовима; – Преиспитује своје поступке и прихвата да не мора увек да буде у праву; – Тражи помоћ у ситуацијама кршења својих и туђих права; – Разликује добру и лошу комуникацију у сопственом искуству, ближем окружењу, књижевним делима, филмовима; – Комуницира слушајући саговорника и тражи објашњење онога што не разуме;	ЉУДСКА ПРАВА Ја и други у одељењу (различитости) Радионичарски тип часа 11 Идентитет Ко сам ја? Наше јаке стране, у чему смо успешни, у чему бисмо волели да напредујемо. Таленти и интересовања која поседујемо. Наше сличности и разлике. Основна осећања (радост, страх, туга, бес) и како се препознају. Потребе и права Разлике између жеља и основних животних потреба. Права детета Кршење и заштита права Препознавање кршења права детета. Ко ме се обратити у ситуацијама кршења права детета. Одговорност према себи и другима	Компетенција за учење -Комуникација -Одговорно учешће у демократском друштву -Естетичка компетенција -Решавање проблема -Сарадња	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикана Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду Обезбеђивање корелације са сродним предметима Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације	Могу се пратити следећи показатељи: начин на који ученик учествује у активностима, како прикупља податке, како аргументује, евалуира, документује. Посебно поуздани показатељи су квалитет постављених питања, способност да се нађе веза међу појавама, наведе пример, промени мишљење у контакту са аргументима, разликују чињенице од интерпретације, изведе закључак, прихвати другачије мишљење, примени научено, предвиде последице, дају креативна решења. Наставник, такође, прати и вреднује како ученици међусобно сарађују, како
--	---	--	---	--

				решавају сукобе мишљења, како једни другима помажу, да ли испољавају иницијативу, како превазилазе тешкоће, да ли показују критичко мишљење или критицизам, колико су креативни.
--	--	--	--	--

Слободно износи мишљење, образлаже идеје, даје предлоге и прихвата да други могу имати другачије мишљење; – Сарађује и преузима различите улоге у групи/тиму; – Договара се и одлучује у доношењу одељењских правила и да се понаша у складу са њима; – Својим речима образложи неопходност правила која регулишу живот у заједници;	ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО Одељење/група као заједница (права) Радионичарски тип часа 10 Функционисање заједнице Одељење/група као заједница. Вредности одељења/групе – равноправност, одговорност, солидарност, поштовање и брига за друге, толерантност, праведност, поштење. Уважавање различитости. Правила у одељењу/групи и њихова функција. Одлучивање у одељењу/групи. Одговорност деце и одраслих за функционисање заједнице.	- Компетенција за учење - Рад са подацима и информацијама -Комуникација - Компетенција за учење - Рад са подацима и информацијама -Одговорно учешће у демократском друштву -Естетичка компетенција -Решавање проблема -Сарадња -Дигитална компетенција	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикана Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду Обезбеђивање корелације са сродним предметима Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације	Могу се пратити следећи показатељи: начин на који ученик учествује у активностима, како прикупља податке, како аргументује, евалуира, документује. Посебно поуздани показатељи су квалитет постављених питања, способност да се нађе веза међу појавама, наведе пример, промени мишљење у контакту са аргументима, разликују чињенице од интерпретације, изведе закључак, прихвати другачије мишљење, примени научено, предвиде последице, дају креативна решења. Наставник, такође, прати и вреднује како ученици међусобно сарађују, како
--	--	--	---	--

				решавају сукобе мишљења, како једни другима помажу, да ли испољавају иницијативу, како превазилазе тешкоће, да ли показују критичко мишљење или критицизам, колико су креативни.
--	--	--	--	--

– Препозна добре стране свог одељења и оно што би требало променити/побољшати; – Заједно са вршњацима и наставником учествује у решавању проблема у одељењу; – Учествује у изради плана једноставне акције;	ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ Комуникација и сарадња (комуникација) Радионичарски тип часа 11 Комуникација Слушање/неслушање. Кад разговарамо држимо се теме. Изношење мишљења. Уважавање саговорника. Сарадња Групни рад, договарање и сарадња са вршњацима и одраслима.	- Одговоран однос према околини - Рад са подацима и информацијама -Одговорно учешће у демократском друштву -Естетичка компетенција -Решавање проблема -Сарадња	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикана Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду Обезбеђивање корелације са сродним предметима Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације	Могу се пратити следећи показатељи: начин на који ученик учествује у активностима, како прикупља податке, како аргументује, евалуира, документује. Посебно поуздани показатељи су квалитет постављених питања, способност да се нађе веза међу појавама, наведе пример, промени мишљење у контакту са аргументима, разликују чињенице од интерпретације, изведе закључак, прихвати другачије мишљење, примени научено, предвиде последице, дају креативна решења. Наставник, такође, прати и вреднује како ученици међусобно сарађују, како
--	---	--	---	--

				решавају сукобе мишљења, како једни другима помажу, да ли испољавају иницијативу, како превазилазе тешкоће, да ли показују критичко мишљење или критицизам, колико су креативни.
--	--	--	--	--

– Учествоје у изради плана једноставне акције; – Са другим ученицима изводи и документује једноставну акцију; – Доприноси промоцији акције; – На једноставан начин вреднује изведену акцију.	ГРАЂАНСК И АКТИВИЗА М Акција одељења/групе (сарадња) Радионичарски тип часа 4 Планирање и извођење једноставне акције у одељењу/групи Кораци у планирању и извођењу акције. Чиме се поносимо и чиме нисмо задовољни у одељењу. Избор теме/проблема/активности којом ћемо се бавити. Одређивање циља и израда плана акције – подела улога, договор о роковима, начину реализације. Извођење и документовање акције – видео, фотографије, текстови и сл. Промоција акције на нивоу школе – приказивање другим одељењима, родитељима и сл., прављење постера или паноа, објављивање прилога у школском листу. Вредновање акције – чиме смо задовољни, шта је могло бити боље.	- Одговоран однос према околини - Рад са подацима и информацијама -Одговорно учешће у демократском друштву -Естетичка компетенција -Решавање проблема -Сарадња	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикана Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду Обезбеђивање корелације са сродним предметима Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације	Могу се пратити следећи показатељи: -начин на који ученик учествује у активностима, -како прикупља податке, -како аргументује, евалуира, документује. Посебно поуздани показатељи су -квалитет постављених питања, -способност да се нађе веза међу појавама, наведе пример, промени мишљење у контакту са аргументима, -разликују чињенице од интерпретације, -изведе закључак, прихвати другачије мишљење, -примени научено, предвиди последице, - дају креативна решења. Наставник, такође, прати и вреднује како ученици међусобно
--	---	--	---	--

				сарађују, како решавају сукобе мишљења, како једни другима помажу, да ли испољавају иницијативу, како превазилазе тешкоће, да ли показују критичко мишљење или критицизам, колико су креативни.
ПЛАН ЕВАЛУАЦИЈЕ				
Начин провере остварености исхода, формативно и сумативно оцењивање				
Шта пратимо	Поступак		Инструменти оцењивања	Време

Степен остварености циљева, исхода и прописаних, односно прилагођених стандарда постигнућа у току савладавања програма предмета	Процењују се вештине : начин на који ученик учествује у активностима, како прикупља податке, како аргументује, евалуира, документује. Посебно поуздани показатељи су квалитет постављених питања, способност да се нађе веза међу појавама, наведе пример, промени мишљење у контакту са аргументима, разликују чињенице од интерпретације, изведе закључак, прихвати другачије мишљење, примени научено, предвиде последице, дају креативна решења.	- Формативно оцењивање: Свакодневно бележење активности и постигнућа ученика на часу у свеску ученика и евиденције наставника - Усмено одговарање - Ученици воде евиденцију - Прегледање свезака - Ученици дају самопроцену оцено - Групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика) - Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика)	Број јављања: За јављање+ За јављање више пута ++ За давање комплетног, потпуног одговора на тежа питања+++ Ко не зна одговор – запис датума Учесталост јављања на часу по месецима Свеобухватност одговора Хоризонтално и вертикално повезивање градива Самосталност у одговарању Сарадња у групи (сви чланови су укључени, сви имају задато забележено у свескама...) Степен залагања свих чланова групе Процена резултата рада група (пано, табела...)	- Свакодневно бележење током године - Пресек стања по тромесечјима - На крају школске године и на крају полугодишта
Ангажовање ученика у настави	Одговоран однос према раду, постављеним задацима, исказано интересовање и мотивацију за учење и напредовање. Активно учествовање у настави, сарадњу са другима.	Вођење евиденције од стране наставника о: -броју јављања на часовима -броју успешности у групном раду, раду у пару - пружању помоћи другим ученицима у току рада -израда паноа .	-Све што је рађено на часу налази се у свескама. - Ангажовање и квалитет учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима .	- Пресек стања по тромесечјима

ЧАС ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ

Редн и број	ТЕМА	Месец										О	У	П	С	Укупно
		IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI					
1.	ЈА И ДРУГИ	5	4	0	0	0	0	0	0	0	0	4	4	0	1	9
2.	БОНТОН	0	1	3	4	1	3	0	0	0	0	5	5	0	2	12
3.	МОЈА ОСЕЋАЊА И ЈА	0	0	0	0	0	1	4	3	4	3	6	5	1	3	15

РЕДНИ БРОЈ ОБЛАСТИ /ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ТЕМА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	ИСХОДИ
1.	ЈА И ДРУГИ - Договор о раду - Кућни ред школе - Лепо понашање - Радионица о пријатељству - Одељенска заједница-Упознајмо се боље - Време испред екрана када и како - Заједничка кућа - Домаћи задатак - Моја омиљена играчка - Моја омиљена игра	Компетенција за учење, Комуникација, Сарадња, Естетичка компетенција, одговорно учешће у демократском друштву, дигиталне компетенције	- Поштује простором у коме бораве у школи.Ж - Поштује правила понашања у школи - Упознаје се са основним дејим правима и обавезама. - Разуме важност правилног односа унутар групе
2.	БОНТОН - Бонтон није бадминтон - Ђачка торба, а у њој... - Реци ми реци огледалце.... - Наша соба - Наша радна соба - Наш радни сто - Наша учионица - У школи - На улици – Ја сам пешак - У биоскопу, позоришту	Компетенција за учење, Комуникација, Сарадња, Естетичка компетенција, одговорно учешће у демократском друштву, дигиталне компетенције	- Упознаје разлоге настајања сукоба; - Упознаје начине спречавања или мирног решавања сукоба - Разуме важност правила културног понашања, како у школи, тако и на јавним местима - Разуме зашто учи и ко га учи; - Зна да важност бриге о себи и другима; - Разуме разлоге настајања сукоба, и начине спречавања и решавања

	• У продавници • Безбедност деце на интернету		
3.	МОЈА ОСЕЋАЊА И ЈА • Обрадуј маму, баку • Више рада више знања • Динар по динар • Тужакане • „Лепа реч гвоздена врата отвара” • Љубомора • Кривица • Нећу - хоћу • Шта нас вређа • Другарство је... • Наш цвет другарства • Шта ценим код друга • Шта ценим код себе • Научио сам... • Желим да се представим	Компетенција за учење, Комуникација, Сарадња, Естетичка компетенција, одговорно учешће у демократском друштву, дигиталне компетенције	• Схвате важност пристојног понашања и да основна правила примењују у свакодневном животу са одраслима и са својим вршњацима • Разуме да без обзира на разлике, сви имају једнака права и сви су једнако вредни • Зна да реално сагледа своје способности, склоности и интересовања • Осећа да се свако право другарство, пријатељство доказује делом, поступцима и понашањем

ДОПУНСКА НАСТАВА ИЗ СРПСКОГ ЈЕЗИКА

Циљеви и задаци:

Циљ и задаци допунске наставе српског језика су: спречавање застоја у напредовању; примене индивидуализоване наставе, тј. издиференцираних захтева у зависности од ученика; подстицање и мотивисање ученика да усвоје предвиђене наставне садржаје, отклањање неуспеха у учењу; навикавање ученика на самосталан рад и активно учење у заједничком раду и разговору; развијати памћење, мишљење, логичко мишљење и повезивање

Годишњи фонд часова: 18

Редн и број	ТЕМА	Месец										О	У	П	С	Укупно
		IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI					

1.	Почетно читање и писање	1	1	0	0	0	1	0	0	0	0	1	1	1	0	3
2.	Књижевност	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	2	0	0	2
3.	Језик	0	1	1	1	1	0	1	0	1	1	1	5	1	0	7
4.	Језичка култура	0	0	1	1	0	0	1	1	1	1	1	4	1	0	6

РЕДНИ БРОЈ ОБЛАСТИ /ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ТЕМА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	ИСХОДИ
1.	ПОЧЕТНО ЧИТАЊЕ И ПИСАЊЕ	Комуникативна компетенција Компетенција за учење Компетенција за сарадњу Естетска компетенција Дигитална компетенција Одговоран однос према околини Решавање проблема.	- разликује изговорени глас и написано слово; изговорене и написане речи и реченице; - влада основном техником читања и писања ћириличног текста; - разуме оно што прочита;
2.	КЊИЖЕВНОСТ	Комуникативна компетенција Компетенција за учење Компетенција за сарадњу Естетска компетенција Дигитална компетенција Решавање проблема.	- активно слуша и разуме садржај књижевноуметничког текста који му се чита; - препозна песму, причу и драмски текст; - одреди главни догађај, време (редослед догађаја) и место дешавања у вези са прочитаним текстом;
3.	ЈЕЗИК Граматика, правопис и ортографија	Комуникативна компетенција Компетенција за учење Компетенција за сарадњу Дигитална компетенција Решавање проблема.	- разликује слово, реч и реченицу; - правилно изговори и напише кратку и потпуну реченицу једноставне структуре са одговарајућом интонацијом односно интерпункцијским знаком на крају; - правилно употреби велико слово;
4.	ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА Говорење, слушање, писање	Комуникативна компетенција Компетенција за учење Компетенција за сарадњу Естетска компетенција Дигитална компетенција	- учтиво учествује у вођеном и слободном разговору; - обликује усмену поруку служећи се одговарајућим речима;

		Одговоран однос према околини Решавање проблема	• усмено прича према слици/сликама и о доживљајима; • усмено описује ствари из непосредног окружења; • бира и користи одговарајуће речи у говору; • напамет говори краће књижевне текстове; • учествује у сценском извођењу текста; • пажљиво и културно слуша саговорнике; • примењује основна правописна правила; • пише читко и уредно; • писмено одговара на постављена питања; • спаја неколико реченица у краћу целину; • пише реченице по диктату примењујући основна правописна правила; • гласно чита, правилно и саразумевањем; • тихо чита (у себи) саразумевањем прочитаног;
--	--	--	--

НАЧИНИ ПРОВЕРЕ ПОСТИГНУЋА И НАПРЕДОВАЊА УЧЕНИКА

Проверавање постигнућа и праћење напредовања ученика вршиће се редовно на часовима допунске наставе усмено и писмено диференцираним прилагођеним захтевима.. Усмено проверавање вршиће се кроз вештине изражавања (причање, препричавање, описивање), ортоепске вежбе лексичке и семантичке вежбе, синтаксичке, казивање напамет научених текстова (лирских и драмских), читање и тумачење текста, разумевање прочитаног. Писмено проверавање ученичких постигнућа вршиће се кроз индивидуализоване наставне листиће, ортографске вежбе, диктате, лексичке и семантичке вежбе, синтаксичке и стилске вежбе, домаће задатке. Пратиће се ангажовање ученика кроз однос према раду, однос према постављеним задацима, учествовање у процесу учења, сарадња са другим и исказано интересовање.

ДОПУНСКА НАСТАВА ИЗ МАТЕМАТИКЕ

Циљеви и задаци:

Циљ и задаци допунске наставе математике су: спречавање застоја у напредовању; примене индивидуализоване наставе, тј. издиференцираних захтева у зависности од ученика; подстицање и мотивисање ученика да усвоје предвиђене наставне садржаје, отклањање неуспеха у учењу; навикавање ученика на самосталан рад и активно учење у заједничком раду и разговору; развијати памћење, мишљење, логичко мишљење и повезивање.

Годишњи фонд часова: 18

Редн и број	ТЕМА	Месец										О		У	П	С	Укупно
		IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	V I						
1.	Геометрија	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2			3	
2.	Бројеви	0	0	3	2	1	2	2	2	1	1	4	10			14	
3.	Мерење и мере	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0		1			1	

РЕДНИ БРОЈ ОБЛАСТИ /ТЕМЕ	ОБЛАСТ/ТЕМА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	ИСХОДИ
-----------------------------------	-------------	-------------------------------	--------

1.	ГЕОМЕТРИЈА - Положај, величина и облик предмета - Линије	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Решавање проблема	- одреди међусобни положај предмета и бића и њихов положај у односу на тло; - упореди предмете и бића по величини; - уочи и именује геометријске облике предмета из непосредне околине;ж - именује геометријска тела и фигуре; - групише предмете и бића са заједничким својством; - сложи/разложи фигуру која се састоји од познатих облика; - разликује: криву, праву, изломљену, затворену и отворену линију; - црта праву линију и дуж помоћу лењира; - преслика тачке и фигуре у квадратној мрежи на основу задатог упутства
2.	БРОЈЕВИ	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Решавање проблема	- броји унапред и уназад и са прескоком; - прочита, запише, упореди и уреди бројеве прве стотине и прикаже их на бројевној правој; - користи редне бројеве; - разликује парне и непарне бројеве, одреди највећи и најмањи број, претходника и следбеника; - користи појмове: сабирак, збир, умањеник, умањилац, разлика; - сабира и одузима два једноцифрена броја не записујући поступак; - сабира и одузима до 100 без прелаза преко десетице; - растава број на сабирке и примени замену места и здруживање сабирака ради лакшег рачунања; - реша текстуални задатак са једном операцијом; - разликује новчане апоене до 100 динара и упореди њихову вредност; - уочи правило и одреди следећи члан започетог низа; - прочита и користи податке са једноставнијег стубичног и сликовног дијаграма или табеле
3.	МЕРЕЊЕ И МЕРЕ	Компетенција за целоживотно учење Комуникација Решавање проблема	измери дужину задатом, нестандартном јединицом мере;

НАЧИНИ ПРОВЕРЕ ПОСТИГНУЋА И НАПРЕДОВАЊА УЧЕНИКА

Праћење и вредновање, постигнућа и напредовања ученика вршиће се континуирано на часовима допунске наставе, уважавајући интересовања и активности ученика у процесу учења, а у складу са индивидуалним развојним способностима. Праћење и вредновање вршиће се усмено, писмено и кроз практичне задатке. Оцењивање се врши описно. Часови допунске наставе треба да делује подстицајно на ученика, користећи интересантне начине рада, и диференциране задатке. Усмене провере – ученик решава задатке пред таблом- самостално или уз помоћ наставника, писмене провере петностоминутне вежбе путм наставних листића.

ВАННАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ

Назив предмета	ВАННАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ
Циљ	Циљ је подстицања индивидуалних склоности и интересовања, садржајног и квалитетног коришћења слободног времена, ради богаћења друштвеног живота и разоноде,
	развијања и неговања другарства и пријатељства, дружење са вршњацима кроз заједничко делање, исказивање способности, осамостаљивање, развој неких вештина и друго.
Разред	Први
Годишњи фонд часова	36 - 72 часова

Садржај – наставне теме	Активности наставника	Активности ученика	Основни облици извођења програма	ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:
<u>Друштвене активности:</u> Активности поводом обе- лежавања: Светски дан чистих руку, Дан људских прва, Дан планете земље, Светски дан детета	- Припрема потребан материјал - Планира садржаје - Поставља циљеве рада	- израда паноа - посете - изложбе	- метода практичних радова - текстуална - кооперативна	- разуме сарадњу са локалном заједницом - има свести о здравом начину живота - поштује разлике и уважава своје и туђе потребе

<u>Техничке активности:</u> - Уређење школског простора - Израда честитки поводом значајних датума	- Припрема потребан материјал - Планира садржаје - Поставља циљеве рада	- чишћење - купљење папирића - сечење, лепљење, цртање, сликање	- метода практичних радова - демонстративна	- покаже креативност, уредност, прецизност, - има изграђен став према загађењу животне средине
<u>Хуманитарне активности</u> - Акције поводом Дечје недеље - Јесењи крос - Сарадња са Црвеним крстом - Помоћ болесном другу	- Припрема потребан материјал - Планира садржаје - Поставља циљеве рада - Пружа повратну информацију	- прикупљање новца, школског прибора, играчака... - припреме за крос - посете	- демонстративна - кооперативна - дијалошка	- буде хуман - поштује разлика и разуме туђе потреба - развије такмичарски дух
<u>Спортске активности</u> Организовање спортских такмичења	- Планира садржаје - Поставља циљеве рада	- игра - различити облици кретног изражавања	- демонстративна - кооперативна - дијалошка	- развије такмичарски дух - унапреди моторику и спретност
- одељенска - међуодељенска - међушколска	циљеве рада	кретног изражавања		
<u>Културне активности</u> Посете: - позоришту - музеју - учествовање у активностима поводом школских празника	- Припрема потребан материјал - Планира садржаје - Поставља циљеве рада	- посете културним установама - јавни наступи - припрема за такмичење рецитатора	- демонстративна - текстуална - стваралачка - игра улога	- развије општу културу - развије стваралачке способности - унапреди машту и оригиналност - има смисла за лепо

НАСТАВА У ПРИРОДИ

Назив предмета	НАСТАВА У ПРИРОДИ
Циљ	Циљеви наставе у природи су: – очување, подстицање и унапређивање укупног здравственог стања ученика, њиховог правилног психофизичког и социјалног развоја;
	– стварање основа за усвајање активног, здравог и креативног начина живота и организовања и коришћења слободног времена; – проширивање постојећих и стицање нових знања и искустава о непосредном природном и друштвеном окружењу; – развијање еколошке свести и подстицање ученика на лични и колективни ангажман у заштити природе; – социјализација ученика и стицање искустава у колективном животу, уз развијање толеранције и одговорног односа према себи, другима, окружењу и културном наслеђу; – развијање позитивних односа према националним, културним и естетским вредностима; – развијање способности сагледавања развоја привредних могућности краја, односно региона који се обилази.

Задаци	Задаци наставе у природи остварују се на основу плана и програма наставе и учења, образовно-васпитног рада и школског програма и саставни су део годишњег плана рада школе. Задаци који се остварују реализацијом програма наставе у природи су: – побољшање здравља и развијање физичких и моторичких способности ученика; – задовољавање основних дечијих потреба за кретањем и играм; – очување природне дечије радозналости за појаве у природи и подстицање интересовања и способности за њихово упознавање кроз одговарајуће активности; – развијање способности запажања основних својстава објеката, појава и процеса у окружењу и уочавање њихове повезаности у конкретним природним и друштвеним условима; – подстицање самосталности у процесу стицања знања кроз непосредне истраживачке задатке; – развијање свести о потреби заштите, неговања, чувања и унапређивања природне и животне средине и изграђивање еколошких навика; – упознавање природно-географских, културно-историјских знаменитости и лепоте места и околине; – упознавање са начином живота и рада људи појединих крајева; – упознавање разноврсности биљног и животињског света појединих крајева, уочавање њихове повезаности и променљивости; – упознавање са карактеристикама годишњих доба у природи и смењивање временских прилика; – развијање способности сналажења тј. оријентисања у простору и времену; – оспособљавање ученика за безбедан и правилан боравак у природи; – развијање правилних хигијенско-здравствених навика и подстицање самосталности у обављању личне хигијене и бриге о себи; – подстицање и стварање навике за неговање редовне физичке активности и за што чешћи боравак у природи; – формирање навика редовне и правилне исхране; – навикавање на правилно смењивање рада, одмора и сна; – разумевање и уважавање различитости међу појединцима; – подстицање групног рада, договарања и сарадње са вршњацима и одраслима кроз одговарајуће активности.				
Разред	први				
Годишњи фонд часова	7 дана				
Саржај и активности	Путни правци, објекти, крајеви	трајање	Активности ученика	Активности наставника	Носиоци припреме

– уочавање облика рељефа и површинских вода у околини и природно-географских одлика Републике Србије; – посматрање карактеристичних биљака и животиња (обилазак станишта биљака и животиња); – посете заштићеним природним подручјима (национални паркови, резервати, споменици природе и др.); – упознавање с прошлошћу и културном баштином завичаја и отаџбине (обилазак културно-историјских	Тара -обилазак Таре и упознавање са њеним особеностима - обилазак националних паркова, резервата, споменика природе и др.	Седам дана (јун 2019.)	-ученици се унапред упознају са местом у које одлазе, условима живота у којима се организује настава у природи, облицима и садржајима рада, начином превоза и понашањем у току пута, потребним књигама, прибору, одећи, обући, појединим спортско-рекреативним активностима које ће се тамо реализовати. -ученици, подељени у групе, уз помоћ наставника припремају кратке реферате о областима и местима која посећују.	- договора се око правила понашања током извођења наставе у природи - координира остваривање садржаја и активности предвиђених програмом наставе у природи, стара се о безбедности и понашању ученика. -- прати и спроводи програм који се односи на остваривање постављених образовно-васпитних циљева и задатака и одговарајућих садржаја наставе у природи - организовање родитељских састанака и пружање информација о основним географским карактеристикама и климатским условима краја у коме се организује настава у	директор, стручни вођа, наставници разредне наставе
--	--	-----------------------------------	--	---	--

споменика, етно-села, спомен-кућа знаменитих људи); – развијање способности оријентације у простору и времену; – обилазак разних типова пољопривредних површина и сточарских фарми (упознавање с производњом здраве хране); – обилазак привредних друштава и јавних предузећа (прерада природних сировина, упознавање с различитим делатностима људи, заштита животне средине и др.).				природи -договара се о времену одласка, дужини боравка, цени, документацији коју треба припремити, условима смештаја, исхране, здравствене заштите, условима живота и рада ученика, могућностима комуникације са децом и сл. -добро информисање наставника о географским и геолошким карактеристикама краја, о флори и фауни, историјским подацима, значајним културним, привредним и другим објектима који се могу посетити, обичајима и етнографским карактеристикама подручја и места на коме ће се одвијати настава у природи -брине се о безбедности деце - уважава индивидуалне карактеристике ученика, разлике у њиховим потребама и могућностима, да подстиче сарадњу и	
---	--	--	--	--	--

				тимски рад, самосталност и личну одговорност.	
--	--	--	--	---	--

Настава у природи се организује и изводи, уз претходну писмену сагласност родитеља, односно другог законског заступника по правилу за најмање 80% ученика истог разреда. Родитељи финансирају наставу у природи. Близанци имају право на гратис.

Избор агенције за реализацију наставе у природи спроводи се у складу са законом који уређује јавне набавке.

Наставне области	Активности наставника	Активности ученика	Методе наставе и учења	ИСХОДИ По завршетку наставе у природи ученик ће бити у стању да:
СРПСКИ ЈЕЗИК	- Упућује на самосталну примену стечених знања -Подстиче ученике на уочавање битног у препричавању, причању и описивању	- слуша - посматра - прича - практично комуницира - манипулише сликама - чита текстове, - активно учествује у причању, чита и анализира непознате текстове	-Истрживање -симулација -пројекат -учење путем открића	Самостално посматра и уочава богатство облика, боја, звукова и гласова у природи (у шуми, на ливади, у парку); Изражава сопствене утиске о околини

МАТЕМАТИКА	- Разговара и стимулише на логичко закључивање - Упућује ученика да уочавају, упоређују, закључују - Разговором наводи на логичко мишљење и закључивање - Припрема задатке по нивоима	- посматрање - проучавање - слушање - упоређивање - дружење - усвајање нових знања - проширивање знања, искустава - утврђивање и конкретизација	- учење путем откривања - истраживање - симулација - решавање проблема - кооперативно учење	- Примени стечена знања о мерењу и јединицама мере у природи; - Самостално сабира и одузима двоцифрене бројеве решавањем текстуалних задатака из свакодневне ситуације.
	-Показује, објашњава и припрема моделе за мерење	знања		
СВЕТ ОКО НАС	Утврђује претходна знања и искуства; Повезује нова знања са искуствима ученика; Даје упутства, усмерава, подстиче, показује; Објашњава садржај на развојно примерен начин ученицима; Организује активности ученика и координира радом ученика; Објашњава нове речи;	- посматра - препознаје - описује - прати - практикује - игра се - процењује - испољава - упоређује - именује - симболички бележи	- вербалне; - илустративна; - демонстративна, - смислено вербално рецептивно учење; - кооперативно учење;	- Зна да се снађе у простору и времену; - Зна да разликује живу и неживу природу; - Има одговоран однос према својој околини;

МУЗИЧКА КУЛТУРА	- Објашњава и упућује да свирају на дечјим инструментима - Демонстрира покрете за игру	- уочава - слуша - пева - изражава се - комуницира - истражује - свира	- учење путем откривања - истраживање - симулација - решавање проблема - кооперативно учење	- Самостално изводи народне дечје игре; - Изводи нове научене песме; - Бољи осети ритам и мелодију ; - Слободније пева пред одељењем
ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ	- Усмерава, наводи, ствара ситуацију, сугерише, подстиче, анализира, мотивише, - координира, развија кооперативност планира, - организује, посматра, демонстрира,	- Ходају и трче на различите начине, - раде вежбе обликовања, - играју се дечијих игара, - скаче у даљ, увис, - прескаче вијачу,	- демонстративна, - дијалогска, - метода практичног вежбања, - метода усменог излагања	- изведе кретања, вежбе и кратке саставе уз музичку пратњу; - изведе дечји и народни плес; - користи основну терминологију вежбања; - поштује правила понашања у и на просторима за вежбање; - поштује мере безбедности
	- похваљује, - разговара	- баца и хвата лопту на различите начине, - пењу се на различите начине уз различите предмете, - клечи, чучи, скаче, одскаче, накаче, прескаче, - диже и носи реквизите самостално и у групи, или пару, - дружи се, навија, процењује,		- током вежбања; - одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима у просторима за вежбање; - поштује правила игре; - навија и бодри учеснике у игри на начин којим никога не вређа; - прихвати победу и пораз као саставни део игре и такмичења;

ЛИКОВНА КУЛТУРА	- Ствара услове за креативно опажање - Упућује ученике на самостално стварање - Прати и коригује рад ученика	- посматра - дискутује- - комуницира - закључује - црта - слика - лепи - мисли - креира	-учење путем откривања -истраживање -решавање проблема -кооперативно учење - учење целовитих делатности - дивергентно учење	- Прикупи материјале из непосредног окружења (природе) и формира нову занимљиву целину - Радо ће показати своју оригиналност и креативност.
ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ	- Припрема потребан материјал - Планира садржаје - - Поставља циљеве рада	- уочава - слуша - пева - изражава се - комуницира - истражује -свира	- радионице, - симулације - - играње улога -студије случаја -дискусије - мини истраживања	- Зна да цени другарство и пријатељство - Поштује разлике и уважава својих и туђих потреба

ВАННАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ

Наставне области	Активности наставника	Активности ученика	Методе наставе и учења	ИСХОДИ По завршетку наставе у природи ученик ће бити у стању да:
ПЕШАЧКИ ИЗЛЕТИ рекреативно – сазнајног карактера	- организује -планира садржаје -поставља циљеве рада	- уочава - слуша - изражава се - комуницира - истражује	-учење путем откривања -истраживање -симулација -решавањепроблема -кооперативно учење	- има правилан однос према околини - покаже своју спретност - покаже и изрази нова знања на новим природним објектима - жели да проведе штовише времена у природи

КУЛТУРНО – ЗАБАВНЕ АКТИВНОСТИ	организује -планира садржаје -поставља циљеве рада -упознаје	- уочава - слуша - пева - изражава се - комуницира - истражује - свира	- учење путем откривања - истраживање - симулација - пројекат - решавање проблема -кооперативно учење	- Зна шта је лепо и осећа задовољство у томе. - Радо ће учествовати у такмичању. - Показаће своју креативност и оригиналност.
ЧАС ОДЕЉЕНСКОГ СТАРЕШИНЕ	- Упућује на практичну примену - Даје упутства за истраживачки рад и презентацију	- слуша - разговара - брине - користи - истражује - бележи - илуструје игра се и имитира	-учење путем откривања -истраживање -решавање проблема -кооперативно учење	- Имаће развијен осећај за другарство. - Знаће да се понаша у различитим животним ситуацијама. - Имаће развијен осећај за припадност групи, толеранцију и тимски рад у групи.